

מחברת בבא בתרא - ה

מסכת בבא בתרא פרק ה

(עג,א) משנה: המוכר את הספינה, מכר את התורן, ואת הנס, ואת העוגין, ואת כל המנהיגין אותה. אבל לא מכר לא את העבדים, ולא את המרצופין, ולא את האנתיקי. ובזמן שאמר לו "היא וכל מה שבתוכה", הרי כולן מכורין

גמרא: "תורן" - איסקריא. וכן הוא אומר: (יחזקאל כז) "ארז מלבנון לקחו לעשות תורן עליך"

"נס" - אדרא. וכן הוא אומר: (יחזקאל כז) "שש ברקמה ממצרים היה מפרשך להיות לך לנס"

"עוגין" - תני **רבי חייא:** אלו עוגינין שלה. וכן הוא אומר: (רות א) "הלהן תשברנה עד אשר יגדלו הלהן תעגנה לבלתי היות לאיש"

"מנהיגין" - אמר **ר' אבא:** אלו המשוטין שלה. וכן הוא אומר: (יחזקאל כז) "אלונים מבשן עשו משוטיך". ואי בעית אימא: מהכא: (יחזקאל כז) "וירדו מאניותיהם כל תופשי משוט"

תנו רבנן: המוכר את הספינה, מכר את האיסקלה, ואת בור המים שבתוכה. **רבי נתן** אומר: המוכר את הספינה, מכר את הביצית.

סומכוס אומר: המוכר את הספינה, מכר את הדוגית

אמר **רבא:** "ביצית" - היינו דוגית! רבי נתן, בבלאה, הוה קארי לה "בוצית", כדאמרי אינשי: "בוציאתא דמיאשן". סומכוס, דבר ארץ ישראל, קארי לה "דוגית", כדכתיב: (עמוס ד) "ואחריתכן בסירות דוגה"

אמר **רבה:** אשתעו לי נחותי ימא: האי גלא דמטבע לספינה, מיתחזי כי צוציתא דנורא חיוורתא ברישא, ומחינן ליה באלוותא דחקיק עליה "אהיה אשר אהיה יה ה' צבאות אמן אמן סלה", ונייח

מחברת בבא בתרא - ה

אמר **רבה**: אשתעו לי נחותי ימא: בין גלא לגלא, תלת מאה פרסי. ורומא דגלא תלת מאה פרסי. זימנא חדא, הוה אזלינן באורחא, ודלינן גלא עד דחזינן בי מרבעתיה דכוכבא זוטא, והויא לי כמבזר ארבעין גריוי בזרא דחרדלא. ואי דלינן טפי, הוה מקלינן מהבליה. ורמי לה גלא קלא לחברתה: "חבירתי! שבקת מידי בעלמא דלא שטפתיה, דניתי אנא ונאבדיה?" אמרה לה: "פוק חזי גבורתא דמריד! מלא חוטא חלא, ולא עברי! שנאמר: (ירמיהו ה) "האותי לא תיראו נאם ה' אם מפני לא תחילו?! אשר שמתי חול גבול לים, חוק עולם ולא יעברנהו!"

אמר **רבה**: לדידי חזי לי הורמין בר לילית, כי קא רהיט אקופיא דשורא דמחוזא, ורהיט פרשא כי רכיב חיותא מתתאיה, ולא יכיל ליה! זמנא חדא הוה מסרגאן ליה תרתי כודנייתי, וקיימן **(עגב)** אתרי גישרי דרוגנג, ושואר מהאי להאי ומהאי להאי. ונקיט תרי מזגי דחמרא בידיה, ומוריק מהאי להאי ומהאי להאי, ולא נטפא ניטופתא לארעא. ואותו היום (תהילים קז) "יעלו שמים ירדו תהומות" הוה. עד דשמעו בי מלכותא, וקטלוהו

אמר **רבה**: לדידי חזי לי אורזילא בר יומיה, דהוה כהר תבור. והר תבור, כמה הוי? ארבע פרסי! ומשאכא דצואריה תלתא פרסי. ובי מרבעתא דרישיה פרסא ופלגא. רמא כופתא, וסכר ליה לירדנא

ואמר **רבה בר בר חנה**: לדידי חזיא לי ההיא אקרוקתא, דהויא כי אקרא דהגרוניא. ואקרא דהגרוניא, כמה הויא? שתין בתי! אתא תנינא, בלעה; אתא פושקנצא ובלעה לתנינא, וסליק יתיב באילנא. תא חזי, כמה נפיש חיליה דאילנא! אמר **רב פפא בר שמואל**: אי לא הוואי התם, לא הימני

ואמר **רבה בר בר חנה**: זימנא חדא, הוה קא אזלינן בספינתא, וחזינן ההוא כוורא, דיתבא ליה אכלה טינא באוסייא, ואדחוהו מיא, ושדיוהו לגודא, וחרוב מיניה שתין מחוזי, ואכול מיניה שתין מחוזי, ומלחו מיניה שתין מחוזי, ומלאו מחד גלגלא דעיניה תלת

מחברת בבא בתרא - ה

מאה גרבי משחא. וכי הדרן לבתר תריסר ירחי שתא, חזינן דהוה קא מנסרי מגרמי מטללתא, ויתבי למבנינהו הנך מחוזי

ואמר **רבה בר בר חנה**: זימנא חדא, הוה קא אזלינן בספינתא, וחזינן ההוא כוורא דיתבא ליה חלתא אגביה, וקדח אגמא עילויה. סברינן יבשתא היא, וסלקינן ואפינן ובשלינן אגביה. וכד חס גביה, אתהפיך! ואי לאו דהוה מקרבא ספינתא, הוה טבעינן!

ואמר **רבה בר בר חנה**: זימנא חדא, הוה אזלינן בספינתא, וסגאי ספינתא בין שיצא לשיצא דכוורא תלתא יומי ותלתא לילוותא, איהו בזקיפא ואנן בשיפולא. וכי תימא לא מסגיא ספינתא טובא - כי אתא **רב דימי**, אמר: כמיחם קומקומא דמיא מסגיא שתין פרסי! ושאדי פרשא גירא, וקדמה ליה! ואמר **רב אשי**: ההוא, גילדנא דימא הואי, דאית ליה תרי שייצי

ואמר **רבה בר בר חנה**: זימנא חדא, הוה אזלינן בספינתא, וחזינן ההוא ציפרא דקאים עד קרצוליה במיא, ורישיה ברקיע. ואמרינן: ליכא מיא! ובעינן לחות לאקורי נפשין, ונפק בת קלא ואמר לן: "לא תיחותו הכא! דנפלת ליה חציצא לבר נגרא הא שב שני, ולא קא מטיא אארעא! ולא משום דנפשי מיא, אלא משום דרדפי מיא! אמר **רב אשי**: ההוא, "זיז שדי" הוא, דכתיב: (תהילים נ) "זיז שדי עמדי"

ואמר **רבה בר בר חנה**: זימנא חדא, הוה קא אזלינן במדברא, וחזינן הנהו אווזי דשמטי גדפייהו משמנייהו, וקא נגדי נחלי דמשחא מתותייהו. אמינא להו: "אית לן בגוייכו חלקא לעלמא דאתי?" חדא דלי גדפא, וחדא דלי אטמא. כי אתאי לקמיה **דרבי אלעזר**, אמר לי: עתידין ישראל ליתן עליהן את הדין!

סימן: כעפרא דתכילתא טרקתיה עקרבא לסלתיה

מחברת בבא בתרא - ה

ואמר רבה בר בר חנה: זימנא חדא, הוה קא אזלינן במדברא, ואיתלוי בהדן ההוא טייעא, דהוה שקיל עפרא ומורח ליה, ואמר: "הא אורחא לדוכתא פלן! והא אורחא לדוכתא פלן!" אמרינן ליה: "כמה מרחקינן ממיא?" ואמר לן: "הבו לי עפרא!" יהיבנן ליה, ואמר לן: "תמני פרסי". תנינן ויהיבנן ליה. אמר לן: "דמרחקינן תלתא פרסי". אפכית ליה, ולא יכילית ליה

אמר לי: "תא, אחוי לך מתי מדבר!" אזלי חזיתנהו, ודמו כמאן דמיבסמי (עד,א) וגנו אפרקיד. והוה זקיפא ברכיה דחד מינייהו, ועייל טייעא תותי ברכיה כי רכיב גמלא וזקיפא רומחיה, ולא נגע ביה. פסקי חדא קרנא דתכלתא דחד מינייהו, ולא הוה מסתגי לן. אמר לי: "דלמא שקלת מידי מינייהו? אהדריה! דגמירי דמאן דשקיל מידי מינייהו, לא מסתגי ליה" אזלי אהדרתיה, והדר מסתגי לן. כי אתאי לקמיה דרבנן, אמרו לי: "כל אבא חמרא! וכל בר בר חנה סיכסא! למאי הלכתא עבדת הכי? למידע אי כבית שמאי אי כבית הלל! איבעי לך למימני חוטין ולמימני חוליות!"

אמר לי: "תא אחוי לך הר סיני!" אזלי חזאי דהדרא ליה עקרבא, וקיימא כי חמרי חוורת. שמעתי בת קול שאומרת: "אוי לי שנשבעתי, ועכשיו שנשבעתי, מי מפר לי?" כי אתאי לקמיה דרבנן, אמרו לי: "כל אבא חמרא! כל בר בר חנה סיכסא! היה לך לומר: "מופר לך!" - והוא סבר: דלמא שבועתא דמבול הוא! %ורבנן: אם כן, "אוי לי" למה?!

אמר לן: "תא, אחוי לך בלועי דקרח!" חזאי תרי ביזעי, והוּו קא מפקי קוטרא. שקל גבבא דעמרא, ואמשינה במיא, ודעציתה בראשה דרומחא, ועייליה התם. וכי אפיק, הוה איתרך איחרוכי. אמר לי: "אצית! מאי שמעת?" ושמעית דהוּו אמרין: "משה ותורתו אמת, והן בדאין" אמר לי: כל תלתין יומי, מהדר להו גיהנם להכא, כבשר בקלחת, ואמרי הכי: "משה ותורתו אמת, והן בדאין"

אמר לי: "תא אחוי לך היכא דנשקי ארעא ורקיעא אהדדי!" אזלי וחזאי דעביד כוי כוי.¹ שקלתא לסילתאי, אתנחתא בכוותא דרקיעא. אדמצלינא, בעיתיה ולא אשכחיתה. אמינא ליה: "איכא גנבי הכא?!" אמר לי: "האי גלגלא דרקיעא הוא דהדר! נטר עד למחר הכא, ומשכחת לה!"

רבי יוחנן משתעי: זימנא חדא, הוה קא אזלינן בספינתא, וחזינן ההוא כוורא דאפקיה לרישיה מימא, ודמיין עייניה כתרי סיהרי, ונפוץ מיא מתרתי זימיה כתרי מברי דסורא

רב ספרא משתעי: זימנא חדא, הוה קא אזלינן בספינתא, וחזינן ההוא כוורא דאפקיה לרישיה מימא, והוה ליה קרני, וחקיק עליה: "אנא בריה קלה שבים, והוינא תלת מאה פרסי, ואזילנא לפומא דלויתן". אמר **רב אשי**: ההוא, עיזא דימא הוא, דבחישא ואית לה קרני

רבי יוחנן משתעי: זימנא חדא, הוה קא אזלינן בספינתא, וחזינן ההיא קרטליתא, דהוּו קא מקבעי בה אבנים טובות ומרגליות, והדרי לה מיני דכוורי דמקרי כרשא. נחית (**עד, ב**) בר אמוראי לאתויה, ורגש, ובעי לשמטיה לאטמיה. ושדא זיקא דחלא, ונחת. נפק בת קלא אמר לן: "מאי אית לכו בהדי קרטליתא דדביתהו דר' חנינא בן דוסא, דעתידה דשדיא תכלתא בה לצדיקי לעלמא דאתי?!"

רב יהודה הינדוא משתעי: זימנא חדא, הוה אזלינן בספינתא, וחזינן ההוא אבן טבא, דהוה הדיר לה תנינא. נחית בר אמוראי לאתויה. אתא תנינא, קא בעי למבלע לה לספינתא. אתא פישקנצא, פסקיה לרישיה. אתהפיכו מיא, והוּו דמא. אתא תנינא חבריה, שקליה ותליה ליה וחיה. הדר אתא. קא בעי בלעא לספינתא. הדר אתא ציפרא, פסקיה לרישיה. שקלוה לההיא אבן

מחברת בבא בתרא - ה

טבא, שדיוה לספינתא. הוה הני ציפרי מליחי בהדן. אותבינהו עלייהו. שקלוה ופרחו להו בהדה

תנו רבנן: מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע, שהיו באין בספינה. והיה ר' אליעזר ישן ור' יהושע נעור. נזדעזע ר' יהושע, וננער ר' אליעזר. אמר ליה: "מה זה, יהושע?! מפני מה נזדעזעת?" אמר ליה: "מאור גדול ראיתי ביס!" אמר לו: "שמא עיניו של לוינתן ראית? דכתיב: (איוב מא) "עיניו כעפעפי שחר""

אמר **רב אשי**: אמר לי **הונא בר נתן**: זימנא חדא, הוה קא אזלינן במדברא, והואי אטמא דבשרא בהדן. פתחנא ונקרינא, ואנחנא אעשבי. אדמייתין ציבי, חלם אטמא. וטוינן. כי הדרן לבתר תריסר ירחי שתא, חזינהו להנהו גומרי דהוו קא מלחשי. כי אתאי לקמיה **דאמימר**, אמר לי: ההוא עישבא סמתרי הוה! הנהו גומרי דריתמא הוו!

(בראשית א) "ויברא אלהים את התנינים הגדולים" - הכא תרגימו: "ארזילי דימא". **ר' יוחנן** אמר: זה "לוינתן נחש בריח" ו"לוינתן נחש עקלתון", שנאמר: (ישעיהו כז:א) "ביום ההוא יפקוד ה' בחרבו הקשה והגדולה והחזקה על לוינתן נחש בריח ועל לוינתן נחש עקלתון והרג את התנין אשר ביס"

סימן: כל שעה ירדן

אמר **רב יהודה** אמר **רב**: כל מה שברא הקב"ה בעולמו, זכר ונקבה בראם. אף לוינתן נחש בריח ולוינתן נחש עקלתון, זכר ונקבה בראם. ואלמלי נזקקין זה לזה, מחריבין כל העולם כולו. מה עשה הקב"ה? סירס את הזכר, והרג הנקבה ומלחה לצדיקים לעתיד לבא! שנאמר: (ישעיהו כז) "והרג את התנין אשר ביס". ואף בהמות בהררי אלף, זכר ונקבה בראם, ואלמלי נזקקין זה לזה, מחריבין כל העולם כולו. מה עשה הקב"ה? סירס הזכר, וצינן הנקבה, ושמרה לצדיקים לעתיד לבא, שנאמר: (איוב מ)

מחברת בבא בתרא - ה

"הנה נא כחו במתניו" - זה זכר; "ואונו בשרירי בטנו" - זו נקבה {
התם נמי, ליסרסיה לזכר וליצננה לנקבה!?! <דגים פריצי! {וליעביד
איפכא!?! <איבעית אימא: נקבה מליחא מעלי <<איבעית אימא:
כיון דכתיב: (תהילים קד) "לויתן זה יצרת לשחק בו" - בהדי
נקבה, לאו אורח ארעא! {הכא נמי, לימלחה לנקבה!?! <כוורא
מליחא מעלי - בשרא מליחא לא מעלי

ואמר **רב יהודה** אמר **רב**: בשעה שביקש הקב"ה לבראות את
העולם, אמר לו לשר של ים: "פתח פיך ובלע כל מימות שבעולם!"
אמר לפניו: "רבש"ע! די שאעמוד בשלי!" מיד בעט בו והרגו,
שנאמר: (איוב כו) "בכחו רגע הים ובתבונתו מחץ רהב" אמר **ר'**
יצחק: שמע מינה: שרו של ים, "רהב" שמו! ואלמלא מים מכסין
אותו, אין כל בריה יכולה לעמוד בריחו, שנאמר: (ישעיהו יא:ט)
"לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעת את ה'
כמים לים מכסים" - אל תקרי "לים מכסים" אלא "לשרה של ים
מכסים"

ואמר **רב יהודה** אמר **רב**: ירדן יוצא ממערת פמייס. תניא נמי
הכי: ירדן יוצא ממערת פמייס, ומהלך בימה של סיבכי, ובימה של
טבריא, ומתגלגל ויורד לים הגדול. ומתגלגל ויורד עד שמגיע לפיו
של לויתן, שנאמר: (איוב מ) "יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו" {
מתקיף לה **רבא בר עולא**: האי ב"בהמות בהררי אלף" כתיב! |
<אלא אמר **רבא בר עולא**: אימתי בהמות בהררי אלף בטוחות?
בזמן שמגיח ירדן בפיו של לויתן!

סימן: ימים גבריא רעב

כי אתא **רב דימי**, אמר **ר' יוחנן**: מאי דכתיב: (תהילים כד) "כי
הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה"? אלו שבעה ימים וארבעה
נהרות, שמקיפין את ארץ ישראל. ואלו הן שבעה ימים: ימה של
טבריא, וימה של סדום, וימה של חילת, וימה של חילתא, וימה של

מחברת בבא בתרא - ה

סיבכי, וים אספמיא, וים הגדול. ואלו הן ארבעה נהרות: ירדן, וירמוך, וקירומיון, ופיגה

כי אתא **רב דימי**, אמר **ר' יונתן**: עתיד גבריא ללעשות **(עה,א)** קניגיא עם לויתן, שנאמר: (איוב מ) "התמשוך לויתן בחכה ובחבל תשקיע לשונו". ואלמלא הקב"ה עוזרו, אין יכול לו, שנאמר: (איוב מ) "העושו יגש חרבו"

כי אתא **רב דימי**, אמר **רבי יוחנן**: בשעה שלויתן רעב, מוציא הבל מפיו, ומרתיח כל מימות שבמצולה, שנאמר: (איוב מא) "רתית כסיר מצולה". ואלמלא מכניס ראשו לגן עדן, אין כל בריה יכולה לעמוד בריחו, שנאמר: (איוב מא) "ים ישים כמרקחה". ובשעה שצמא, עושה תלמים תלמים בים, שנאמר: (איוב מא) "אחריו יאיר נתיב"

אמר **רב אחא בר יעקב**: אין תהום חוזר לאיתנו עד שבעים שנה, שנאמר: (איוב מא) "יחשוב תהום לשיבה", ואין שיבה פחותה משבעים

אמר **רבה** אמר **ר' יוחנן**: עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לויתן, שנאמר: (איוב מ) "יכרו עליו חברים", ואין כרה אלא סעודה, שנאמר: (מלכים ב ו) "ויכרה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו", ואין חברים אלא תלמידי חכמים, שנאמר: (שיר השירים ח) "היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני". והשאר, מחלקין אותו ועושין בו סחורה בשוקי ירושלים, שנאמר: (איוב מ) "יחצוהו בין כנענים", ואין כנענים אלא תגרים, שנאמר: (הושע יב) "כנען בידו מאזני מרמה לעשק אהב". ואי בעית אימא, מהכא: (ישעיהו כג) "אשר סוחריה שרים כנעניה נכבדי ארץ"

ואמר **רבה** אמר **ר' יוחנן**: עתיד הקב"ה לעשות סוכה לצדיקים מעורו של לויתן, שנאמר: (איוב מ) "התמלא בסוכות עורו". זכה, עושין לו סוכה - לא זכה, עושין לו צלצל, שנאמר: (איוב מ) "ובצלצל דגים ראשו"; זכה, עושין לו צלצל - לא זכה, עושין לו

מחברת בבא בתרא - ה

ענק, שנאמר: (משלי א) "וענקים לגרורותיך"; זכה, עושין לו ענק - לא זכה, עושין לו קמיע, שנאמר: (איוב מ) "ותקשרנו לנערותיך". והשאר, פורסו הקב"ה על חומות ירושלים, וזיוו מבהיק מסוף העולם ועד סופו, שנאמר: (ישעיהו ס) "והלכו גוים לאורך ומלכים לנוגה זרחך"

(ישעיהו נד) "ושמתי כדכד שמשותיך" - אמר ר' שמואל בר נחמני: פליגי תרי מלאכי ברקיעא, גבריאל ומיכאל. ואמרי לה: תרי אמוראי במערבא. ומאן אינון? יהודה וחזקיה, בני רבי חייא. חד אמר: שוהם, וחד אמר ישפה. אמר להו הקב"ה: להוי כדין וכדין!

(ישעיהו נד) "ושעריך לאבני אקדח" - כי הא דיתיב רבי יוחנן וקא דריש: עתיד הקב"ה להביא אבנים טובות ומרגליות, שהם שלשים על שלשים, וחוקק בהן עשר על עשרים, ומעמידן בשערי ירושלים. לגלג עליו אותו תלמיד: "השתא, כביעתא דציצלא לא משכחינן - כולי האי משכחינן?!". לימים, הפליגה ספינתו ביס. חזא מלאכי השרת דיתבי וקא מינסרי אבנים טובות ומרגליות, שהם שלשים על שלשים, וחוקק בהן עשר ברום עשרים. אמר להו: "הני למאן?" אמרו ליה: "שעתיד הקב"ה להעמידן בשערי ירושלים". אתא לקמיה דרבי יוחנן. אמר ליה: "דרוש רבי! לך נאה לדרוש! כאשר אמרת, כן ראיתי!" אמר לו: "ריקא! אלמלא ראית, לא האמנת! מלגלג על דברי חכמים אתה!" נתן עיניו בו ונעשה גל של עצמות

{מיתבי: (ויקרא כז) "ואולך אתכם קוממיות" - רבי מאיר אומר: מאתים אמה, כשתי קומות של אדם הראשון. רבי יהודה אומר: מאה אמה, כנגד היכל וכתליו, שנאמר: (תהילים קמד) "אשר בנינו כנטיעים מגודלים בנעוריהם בנותינו כזויות מחוטבות תבנית היכל" <כי קאמר ר' יוחנן, לכווי דבי זיקא

ואמר רבה אמר ר' יוחנן: עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק וצדיק, שנאמר: (ישעיהו ד) "וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונוגה אש להבה לילה כי על כל כבוד

מחברת בבא בתרא - ה

חופה" - מלמד שכל אחד ואחד עושה לו הקדוש ברוך הוא חופה לפי כבודו.

געשן בחופה, למה? אמר **רבי חנינא**: שכל מי שעניו צרות בתלמידי חכמים בעולם הזה, מתמלאות עיניו עשן לעולם הבא גואש בחופה, למה? אמר **רבי חנינא**: מלמד שכל אחד ואחד נכוה מחופתו של חברו: "אוי לה לאותה בושה! אוי לה לאותה כלימה!" כיוצא בדבר אתה אומר: (במדבר כז) "ונתתה מהודך עליו" - ולא כל הודך. זקנים שבאותו הדור אמרו: "פני משה כפני חמה - פני יהושע כפני לבנה - אוי לה לאותה בושה! אוי לה לאותה כלימה!"

אמר **רבי חמא ברבי חנינא**: עשר חופות עשה הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון בגן עדן, שנאמר: (יחזקאל כח:יב) "בעדן גן אלהים היית כל אבן יקרה מסכתך אדם פטדה ויהלם תרשיש שהם וישפה ספיר נפך וברקת וזהב מלאכת תפיך ונקביך בד ביום הבראך כוננו". **מר זוטרא** אמר: אחת עשרה, שנאמר: "כל אבן יקרה". אמר **רבי יוחנן**: וגרוע שבכולן זהב, דקא חשיב ליה לבסוף גמאי (יחזקאל כח) "מלאכת תופיך ונקביך בד?" אמר **רב יהודה** אמר **רב**: אמר לו הקדוש ברוך הוא לחירם מלך צור: "בך נסתכלתי ובראתי נקבים נקבים באדם!" ואיכא דאמרי, הכי קאמר: "בך נסתכלתי (עה,ב) וקנסתי מיתה על אדם הראשון" גמאי (ישעיהו ד) "ועל מקראיה?" אמר **רבה** אמר **ר' יוחנן**: לא כירושלים של עולם הזה ירושלים של עולם הבא - ירושלים של עולם הזה, כל הרוצה לעלות עולה - של עולם הבא, אין עולין אלא המזומנין לה

ואמר **רבה** אמר **ר' יוחנן**: עתידין צדיקים שנקראין על שמו של הקב"ה, שנאמר: (ישעיהו מג) "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו"

אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יוחנן: שלשה נקראו על שמו של הקב"ה, ואלו הן: צדיקים, ומשיח, וירושלים - צדיקים, הא דאמרן; משיח, דכתיב: (ירמיהו כג) "וזה שמו אשר יקראו ה' צדקנו"; ירושלים, דכתיב: (יחזקאל מח) "סביב שמונה עשר אלף ושם העיר מיום ה' שמה" - אל תקרי "שמה" אלא "שמה"

אמר ר' אלעזר: עתידין צדיקים שאומרים לפניו "קדוש" כדרך שאומרים לפני הקב"ה, שנאמר: (ישעיהו ד) "והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו"

ואמר רבה אמר ר' יוחנן: עתיד הקב"ה להגביה את ירושלים שלש פרסאות למעלה, שנאמר: (זכריה יד) "וראמה וישבה תחתיה" - מאי "תחתיה"? כתחתיה! גוממאי דהאי תחתיה תלתא פרסי הויא? אמר רבה: אמר לי ההוא סבא: "לדידי חזי לי ירושלים קמייתא, ותלתא פרסי הויא". ושמא תאמר יש צער לעלות? תלמוד לומר: (ישעיהו ס) "מי אלה כעב תעופינה וכיונים אל ארובותיהם" - אמר רב פפא: שמע מינה: האי עיבא, תלתא פרסי מידלי

אמר רבי חנינא בר פפא: בקש הקדוש ברוך הוא לתת את ירושלים במדה, שנאמר: (זכריה ב) "ואומר אנה אתה הולך ויאמר אלי למוד את ירושלים לראות כמה רחבה וכמה ארכה" - אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: "רבש"ע! הרבה כרכים בראת בעולמך, של אומות העולם, ולא נתת מדת ארכן ומדת רחבן - ירושלים, ששמך בתוכה, ומקדשך בתוכה, וצדיקים בתוכה - אתה נותן בה מדה?!" - מיד: (זכריה ב) "ויאמר אליו רוץ דבר אל הנער הלז לאמר פרזות תשב ירושלם מרוב אדם ובהמה בתוכה"

אמר ריש לקיש: עתיד הקב"ה להוסיף על ירושלם אלף טפף גינואות, אלף קפל מגדלים, אלף ליצוי בירניות, אלף ושני שילה טוטפראות. וכל אחת ואחת הויא כצפורי בשלוותה. תניא: אמר ר'

מחברת בבא בתרא - ה

יוסי: אני ראיתי צפורי בשלוותה, והיו בה מאה ושמונים אלף שווקים של מוכרי ציקי קדירה

(יחזקאל מא) "והצלעות צלע אל צלע שלש ושלשים פעמים" - מאי "שלש ושלשים פעמים"? אמר ר' לוי אמר רב פפי משום ר' יהושע **דסכני:** אם שלש ירושלים הן, כל אחת ואחת יש בה שלשים מדורין למעלה; אם שלשים ירושלים הן, כל אחת ואחת יש בה שלשה מדורין למעלה

איתמר: ספינה - **רב** אמר: כיון שמשך כל שהוא, קנה. **ושמואל** אמר: לא קנה עד שימשוך את כולה ^ לימא כתנאי: גכיצד במסירה? אחזה בטלפה, בשערה, באוכף שעליה, בשליף שעליה, בפרומביא שבפיה, בזוג שבצוארה - קנאה גכיצד במשיכה? קורא לה והיא באה, או שהכישה במקל ורצתה לפניו - כיון שעקרה יד ורגל, קנאה. **רבי אחי**, ואמרי לה ר' אחא אומר: עד שתהלך מלא קומתה - לימא: רב דאמר כתנא קמא, ושמואל דאמר כרבי אחא!

אמר לך **רב:** אנא דאמרי אפילו לרבי אחא! עד כאן לא קאמר רבי אחא אלא בבעלי חיים, דאף על גב דעקרה יד ורגל, בדוכתה קיימא - אבל ספינה, כיון דנדה בה פורתא, נדה לה כולה! ושמואל אמר: אנא דאמרי אפילו כתנא קמא! עד כאן לא קאמר תנא קמא אלא בבעלי חיים, דכיון דמיעקרא יד ורגל, אידך למיעקר קיימא - אבל ספינה, אי משיך לה כולה, אין - אי לא, לא!

^ לימא כהני תנאי, דתניא: ספינה נקנית במשיכה. ר' נתן אומר: ספינה ואותיות נקנות במשיכה (**עו,א**) ובשטר ~|אותיות, מאן דכר שמייהו?! <חסורי מחסרא, והכי קתני: ספינה נקנית במשיכה, ואותיות במסירה. **רבי נתן** אומר: ספינה ואותיות נקנות במשיכה ובשטר {שטר לספינה, למה לי?! מטלטלי היא! ~אלא לאו הכי

מחברת בבא בתרא - ה

קתני: ספינה נקנית במשיכה, ואותיות במסירה. **רבי נתן** אומר:
ספינה במשיכה, ואותיות בשטר ~ ספינה במשיכה - היינו תנא
קמא! - אלא דרב ושמואל איכא בינייהו!

אלא! דכולי עלמא, אי כרב אי כשמואל. ובספינה, כולי עלמא לא
פליגי. כי פליגי, באותיות. והכי קאמר ליה ר' נתן לתנא קמא:
בספינה, ודאי מודינא לך! באותיות, אי איכא שטר, אין - אי לא,
לא! ~ ובפלוגתא דהני תנאי, דתניא: אותיות נקנות במסירה, דברי
רבי. וחכמים אומרים: בין כתב ולא מסר, בין מסר ולא כתב, לא
קנה, עד שיכתוב וימסור

{במאי אוקימתא? כרבי?! ספינה נמי תיקני במסירה! דתניא:
ספינה נקנית במסירה, דברי **רבי. וחכמים** אומרים: לא קנה (עו,ב)
עד שימשכנה, או עד שישכור את מקומה! אלא קשיא! - כאן
ברשות הרבים, כאן בסימטא!

{במאי אוקימתא להא בתרייתא? ברשות הרבים?! - אימא סיפא:
וחכמים אומרים: לא קנה עד שימשכנה! ואי ברשות הרבים, ממאן
אוגיר?! ותו: משיכה ברשות הרבים מי קניא?! והא **אביי ורבא**
דאמרי תרוייהו: מסירה קונה ברשות הרבים, ובחצר שאינה של
שניהם; משיכה קונה בסימטא, ובחצר שהיא של שניהם; והגבהה
קונה בכל מקום <מאי "עד שימשכנה" נמי דקאמר? ומאי "עד
שישכור את מקומה" דקאמר? - הכי קאמר: עד שימשכנה מרשות
הרבים לסימטא. ואם רשות בעלים היא, לא קנה עד שישכור את
מקומה

^ לימא: אביי ורבא דאמרי כרבי <אמר **רב אשי**: אי דאמר ליה
"לך חזק וקני!", כולי עלמא לא פליגי. כי פליגי² דאמר ליה "לך
משוך וקני!" - מר סבר³: קפידא, ומר סבר: מראה מקום הוא לו

2 כך גרסת הב"ח, ולפננו: "הכי נמי! הכא במאי עסקינן?"

3 כך לפננו, וגרסת הרשב"ם: "רבנן סברי"

אמר **רב פפא**: האי מאן דמזבין ליה שטרא לחבריה, צריך למיכתב ליה: "קני הוא וכל שעבודא דביה!". אמר **רב אשי**: אמריתה לשמעתא קמיה **דרב כהנא**, ואמרית ליה: גטעמא דכתב ליה הכי - הא לא כתב ליה הכי, לא קני?! וכי לצור על פי צלוחיתו הוא צריך?! אמר לי: אין! לצור ולצור!

(עזא) אמר **אמימר**: הלכתא: אותיות נקנות במסירה, כרבי גאמר ליה **רב אשי לאמימר**: גמרא או סברא? אמר ליה: גמרא! אמר **רב אשי**: סברא נמי הוא, דאותיות מילי ניהו, ומילי במילי לא מיקנין

{ולא?! והאמר **רבה בר יצחק** אמר **רב**: שני שטרות הם: "זכו בשדה זו" לפלוני, וכתבו לו את השטר" - חוזר בשטר, ואינו חוזר בשדה; "על מנת שתכתבו לו את השטר" - חוזר, בין בשטר בין בשדה. ו**רב חייא בר אבין** אמר **רב הונא**: שלשה שטרות הן - תרי, הא דאמרן - אידך: אם קדם מוכר וכתב את השטר. **(עזב)** כאותה ששנינו: כותבין שטר למוכר, אף על פי שאין לוקח עמו - כיון שהחזיק זה בקרקע, נקנה שטר בכל מקום שהוא. וזו היא ששנינו: נכסים שאין להן אחריות, נקנין עם נכסים שיש להן אחריות, בכסף ושטר וחזקה אגב שאני! דהא מטבע, דלא ניקני בחליפין, ואגב ארעא ניקני! כי הא דרב פפא, הוו ליה תריסר אלפי זוזי בי חוזאי - אקנינהו ניהליה לרב שמואל בר אחא אגב אסיפא דביתיה. כי אתא, נפק לאפיה עד תווד

אבל לא מכר לא את העבדים, ולא את המרצופין, ולא את האנתיקי. ובזמן שאמר לו "היא וכל מה שבתוכה", הרי כולן מכורין -- גמאי "אנתיקי"? אמר **רב פפא**: עיסקא דבגוה

מחברת בבא בתרא - ה

משנה: מכר את הקרון, לא מכר את הפרדות; מכר את הפרדות, לא מכר את הקרון. מכר את הצמד, לא מכר את הבקר; מכר את הבקר, לא מכר את הצמד. ר' יהודה אומר: הדמים מודיעין! כיצד? אמר לו: "מכור לי צימדך במאתים זוז" - הדבר ידוע שאין הצמד במאתים זוז! **וחכמים** אומרים: אין הדמים ראייה

גמרא: תני **רב תחליפא בר מערבא** קמיה **דרבי אבהו**: מכר את הקרון, מכר את הפרדות - "והא אנן "לא מכר" תנן?! אמר ליה: "איסמייה!" אמר ליה: "לא! תיתרגם מתניתך באדוקין בו"

מכר את הצמד, לא מכר את הבקר; מכר את הבקר, לא מכר את הצמד. ר' יהודה אומר: הדמים מודיעין! כיצד? אמר לו: "מכור לי צימדך במאתים זוז" - הדבר ידוע שאין הצמד במאתים זוז! **וחכמים** אומרים: אין הדמים ראייה -- ג'היכי דמי? ^ אילימא דקרו לצימדא "צימדא" ולבקר "בקר", פשיטא! צימדא זבין ליה - בקר לא זבין ליה! ^ ואלא דקרו ליה נמי לבקר "צימדא" - כוליה זבין ליה! כלא! צריכא באתרא דקרו ליה לצימדא "צימדא", ולבקר "בקר", ואיכא נמי דקרו לבקר "צימדא" - ר' יהודה סבר: הדמים מודיעין, ורבנן סברי: אין הדמים ראייה {ואי אין הדמים ראייה, ליהוי ביטול מקח? (עחא, א) ~ וכי תימא: ביטול מקח, לרבנן לית להו - ולא?! והתנן: **רבי יהודה** אומר: המוכר ספר תורה, בהמה, ומרגלית, אין להן אונאה! אמרו לו: לא אמרו אלא את אלו! כמאי "אין דמים ראייה" נמי דקתני - דהוי ביטול מקח! ואיבעית אימא: כי אמור רבנן אונאה וביטול מקח, בכדי שהדעת טועה. אבל בכדי שאין הדעת טועה, לא - אימור: מתנה יהב ליה!

משנה: המוכר את החמור, לא מכר כליו. **נחום המדי** אומר: מכר כליו. **רבי יהודה** אומר: פעמים מכורין, פעמים אינן מכורין! כיצד?

מחברת בבא בתרא - ה

היה חמור לפניו, וכליו עליו, ואמר לו: "מכור לי חמורך זה" - הרי כליו מכורין; "חמורך הוא" - אין כליו מכורין

גמרא: אמר **עולא:** מחלוקת בשק ודיסקיא וכומני, דתנא קמא סבר: סתם חמור לרכוב קאי, ונחוס המדי סבר: סתם חמור למשאוי קאי - אבל אוכף ומרדעת קילקלי וחבק, דברי הכל: מכורין!

{מיתבי: "חמור וכליו אני מוכר לך", הרי זה מכר את האוכף ואת המרדעת ואת הקילקלי ואת החבק. אבל לא מכר שק ודיסקיא וכומני. ובזמן שאמר לו: "היא וכל מה שעליה", הרי כולן מכורין! ~טעמא דאמר ליה "חמור וכליו" הוא דקני אוכף ומרדעת - הא לא אמר ליה הכי, לא! לא! ⁵הוא הדין דאף על גב דלא אמר ליה "חמור וכליו" נמי, אוכף ומרדעת מכורין, והא קמשמע לן דאף על גב דאמר ליה "חמור וכליו", שק ודיסקיא וכומני לא קני

גמאי "כומני"? אמר **רב פפא בר שמואל:** מרכבתא דנשי

גאיבעיא להו: בעודן עליו מחלוקת, אבל בשאינן עליו, מודה להו נחוס המדי? או דלמא בשאינן עליו מחלוקת, אבל בעודן עליו, מודו ליה רבנן לנחוס?

{תא שמע: ובזמן שאמר לו "הוא וכל מה שעליו", הרי כולן מכורין - אי אמרת בשלמא, בעודן עליו מחלוקת, הא מני? רבנן היא! אלא אי אמרת בשאין עודן עליו מחלוקת, אבל בעודן עליו דברי הכל מכורין, הא מני?! אלעולם בשאין עודן עליו מחלוקת, ורבנן היא! ואימא: ובזמן שאמר לו "הוא וכל מה שראוי להיות עליו"

{תא שמע: **רבי יהודה** אומר: פעמים מכורין, פעמים שאינן מכורין ~מאי? לאו אמאי דקאמר תנא קמא קאי רבי יהודה?! לא! רבי יהודה (**עחב**) מלתא אחריתי קאמר

{אמר ליה **רבינא לרב אשי:** תא שמע: מכר את הקרון, לא מכר את הפרדות. ותני **רב תחליפא בר מערבא** קמיה **דרבי אבהו:** מכר

מחברת בבא בתרא - ה

את הקרון, מכר את הפרדות. ואמר ליה: "והא אנן "לא מכר" תנן!?" ואמר ליה: "איסמייה!", ואמר ליה: "לא! תתרגם מתניתך באדוקים בו!" - מכלל דמתניתין בשאין אדוקים בו! - ומדרישא בשאין עודן עליו, סיפא נמי בשאין עודן עליו! אדרבה! אימא רישא: אבל לא מכר, לא את העבדים, ולא את האנתיקי - ואמרינן: *גמאי "אנתיקי"? *אמר **רב פפא**: עיסקא דבגוה! - ומדרישא בעודן עליו, סיפא נמי בעודן עליו! ~אלא תנא, מילי מילי קתני!

סימן: זגס נסן

אמר **אביי**: ר' אליעזר, ורבן שמעון בן גמליאל, ור' מאיר, ורבי נתן, וסומכוס, ונחום המדי, כולהו סבירא להו: כי מזבין איניש מידי, איהו וכל תשמישתיה מזבין. ר' אליעזר, דתנן: ר' אליעזר אומר: המוכר את בית הבד, מכר את הקורה; רבן שמעון בן גמליאל, דתנן: **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: המוכר את העיר, מכר את הסנטר; ר' מאיר, דתניא: ר' מאיר אומר: מכר את הכרם, מכר תשמישי הכרם; רבי נתן וסומכוס, ביצית ודוגית; נחום המדי, הא דאמרן

רבי יהודה אומר: פעמים מכורין, פעמים אינן מכורין! כיצד? היה חמור לפניו, וכליו עליו, ואמר לו: "מכור לי חמורך זה" - הרי כליו מכורין; "חמורך הוא" - אין כליו מכורין -- גמאי שנא "חמורך זו" ומאי שנא "חמורך הוא"? אמר **רבא**: "חמורך זו", ידע דחמרא דידיה הוא, והאי דקא אמר ליה "זו", משום כליו קאמר ליה; "חמורך הוא", דלא ידע דחמרא דידיה הוא, והכי קאמר ליה: "חמורך הוא, שתמכרנה לי?"

מחברת בבא בתרא - ה

משנה: המוכר את החמור, מכר את הסיח; מכר את הפרה, לא מכר את בנה. מכר אשפה, מכר זבלה; מכר בור, מכר מימיה; מכר כוורת, מכר דבורים; מכר שובך, מכר יונים

גמרא: גְּהִיכִי דמִי? אִי דאִמֵּר לִיה "הִיא וּבְנָה", אִפִּילוּ פֵּרָה וּבְנָה נִמִּי! אִי דְלֹא אִמֵּר לִיה "הִיא וּבְנָה", אִפִּילוּ חֲמוֹר נִמִּי לֹא! אִמֵּר **רַב פַּפָּא:** דִּאִמֵּר לִיה: "חֲמוֹר מְנִיקָה וּפְרָה מְנִיקָה אֲנִי מוֹכֵר לָךְ" - בְּשִׁלְמָא פֵּרָה - אִיכָא לְמִימֵר: לְחַלְבָּה בְּעֵי לָהּ - אֲלֵא חֲמוֹר, מֵאִי קִאִמֵּר לִיה?! שְׁמַע מִינָהּ: הִיא וּבְנָה קִאִמֵּר לִיה! גְּוֵאמֵאֵי קִרִּי לִיה "סִיח"? אֲשֶׁמְהֵלֵךְ אַחֲרֵי סִיחָה נָאָה!

אִמֵּר ר' שְׁמוּאֵל בְּרַ נְחֲמָן אִמֵּר ר' יוֹחָנָן: מֵאִי דְכֹתִיב: (בְּמִדְבָּר כֹּא: כֹּז) "עַל כֵּן יֹאמְרוּ הַמוֹשְׁלִים בְּאוֹ חֲשִׁבוֹן תְּבַנֶּה וְתִכּוֹנֵן עֵיר סִיחוֹן?" "הַמוֹשְׁלִים" - אֵלוֹ הַמוֹשְׁלִים בִּיצְרָם; "בּוֹאוּ חֲשִׁבוֹן" - בּוֹאוּ וְנַחֲשֵׁב חֲשִׁבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַפֶּסֶד מִצּוּהַ כִּנְגַד שְׂכָרָה וְשִׂכָר עֲבִירָה כִּנְגַד הַפֶּסֶדָה; "תְּבַנֶּה וְתִכּוֹנֵן" - אִם אֵתָה עוֹשֶׂה כֵּן, תְּבַנֶּה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְתִכּוֹנֵן לְעוֹלָם הַבָּא; "עֵיר סִיחוֹן" - אִם מֵשִׁים אָדָם עֲצָמוֹ כְּעֵיר זֶה, שְׁמַהֲלֵךְ אַחֲרֵי סִיחָה נָאָה. מַה כְּתִיב אַחֲרָיו? "כִּי אֵשׁ יֵצֵא מִחֲשִׁבוֹן" - תֵּצֵא אֵשׁ מִמְּחֲשָׁבִין, וְתֹאכַל אֶת שְׂאִינָן מִחֲשָׁבִין; וְ"לֵהֲבֵה מִקְרִית סִיחוֹן" - מִקְרִית צְדִיקִים, שְׁנִקְרָאוּ "שִׁיחִין"; "אֲכַלְהָ עַר מוֹאֵב" - זֶה הַמְהֵלֵךְ אַחֲרֵי יִצְרוֹ, כְּעֵיר זֶה שְׁמַהֲלֵךְ אַחֲרֵי סִיחָה נָאָה; "בְּעֵלֵי בְמוֹת אֲרֻנוֹן" - אֵלוֹ גְּסֵי הָרוּחַ, דִּאִמֵּר מֵר: כֹּל אָדָם שֵׁשׁ בּוֹ גְּסוֹת הָרוּחַ, נּוֹפֵל בְּגִיחָנָם; "וְנִירָם" - אִמֵּר רִשְׁעִי: "אֵין רָם!"; "אֲבַד חֲשִׁבוֹן" - אֲבַד חֲשִׁבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם; "עַד דִּיבּוֹן" - אִמֵּר הַקַּב"ה: "הַמֵּתֵן עַד שִׁיבָא דִּין!"; "וְנִשִּׁים (עֵט, א) עַד נִפְחָ" - עַד שְׁתֵּבֵא אֵשׁ שְׂאִינָה צְרִיכָה נִיפּוּחַ; "עַד מִידְבָּא" - עַד שְׁתֵּדְאִיב נִשְׁמֵתָן. וְאִמֵּרִי לָהּ: עַד דְּעֵבִיד מֵאִי דְּבְעִי

מחברת בבא בתרא - ה

אמר **רב יהודה** אמר **רב**: כל הפורש מדברי תורה, אש אוכלתו, שנאמר: (יחזקאל טו:ז) "ונתתי את פני בהם מהאש יצאו והאש תאכלם"

כי אתא **רב דימי**, אמר **ר' יונתן**: כל הפורש עצמו מדברי תורה, נופל בגיהנם, שנאמר: (משלי כא) "אדם תועה מדרך השכל בקהל רפאים ינוח" - ואין "רפאים" אלא גיהנם, שנאמר: (משלי ט) "ולא ידע כי רפאים שם בעמקי שאול קרואיה"

מכר אשפה, מכר זבלה; מכר בור, מכר מימיה; מכר כוורת, מכר דבורים; מכר שובך, מכר יונים -- תנן התם: כל הראוי למזבח ולא לבדק הבית, לבדק הבית ולא למזבח, לא למזבח ולא לבדק הבית - מועלין בהן ובמה שבתוכן ג' כיצד? הקדיש בור מלאה מים, אשפות מלאות זבל, שובך מלא יונים, שדה מלאה עשבים, אילן נשוי פירות - מועלין בהן ובמה שבתוכן. אבל הקדיש בור ואחר כך נתמלא מים, אשפה ואחר כך נתמלאה זבל, שובך ואחר כך נתמלא יונים, אילן ואחר כך נשא פירות, שדה ואחר כך נתמלאה עשבים - מועלין בהן, ואין מועלין במה שבתוכן, דברי **רבי יהודה**. **רבי יוסי** אומר: המקדיש את השדה ואת האילן, מועלין בהן ובגידוליהם, מפני שהן גידולי הקדש

תניא: אמר **רבי**: נראין דברי ר' יהודה בבור ושובך, ודברי ר' יוסי בשדה ואילן {האי מאי?! בשלמא נראין דברי ר' יהודה בבור ושובך - מכלל דפליג אשדה ואילן - אלא נראין דברי רבי יוסי בשדה ואילן - מכלל דפליג בבור ושובך - והא רבי יוסי, שדה ואילן קאמר! ~ וכי תימא: לדבריו דרבי יהודה קאמר - והתניא: אמר **רבי יוסי**: אין אני רואה דבריו של ר' יהודה בשדה ואילן, מפני שהן גידולי הקדש - בשדה ואילן הוא דאינו רואה - הא בבור ושובך, רואה! אהכי קאמר: נראין דברי רבי יהודה לרבי

יוסי בבור ושובך, שאף רבי יוסי לא נחלק עליו אלא בשדה ואילן,
אבל בבור ושובך, מודי ליה!

תנו רבנן: הקדישן ריקנין ואחר כך נתמלאו, מועלין בהן, ואין
מועלין במה שבתוכן. **רבי אלעזר ברבי שמעון** אומר: אף מועלין
במה שבתוכן

אמר **רבה**: מחלוקת בשדה ואילן, דתנא קמא סבר לה כרבי
יהודה, ורבי אלעזר ברבי שמעון סבר לה כר' יוסי. אבל בבור
ושובך, דברי הכל: מועלין בהן, ואין מועלין במה שבתוכן {אמר
ליה **אביי**: ואלא הא דתניא: הקדישן מלאין, מועלין בהן ובמה
שבתוכן. **ורבי אלעזר ברבי שמעון** מחליף - **(עט,ב)** ואי בשדה
ואילן, אמאי מחליף?!

|אאלא אמר **רבה**: מחלוקת בבור ושובך, אבל בשדה ואילן, דברי
הכל: מועלין בהן ובמה שבתוכן! ~ובבור ושובך, בריקנין במאי
פליגי, ובמלאין במאי פליגי? **כבריקנין** פליגי בפלוגתא דרבי מאיר
ורבנן, דתנא קמא סבר לה כרבנן, דאמרי: אין אדם מקנה דבר
שלא בא לעולם, ור' אלעזר ברבי שמעון סבר כר' מאיר, דאמר:
אדם מקנה דבר שלא בא לעולם {אימור דשמעת ליה לרבי מאיר,
כגון פירות דקל דעבידי דאתו - הני, מי יימר דאתו? **אמר רבא**:
משכחת לה במים הבאין דרך חצרו לבור, ויונים הבאין דרך
שובכו לשובך

~ובמלאים, במאי פליגי? **אמר רבא**: כגון שהקדיש בור סתם, ור'
אלעזר ברבי שמעון סבר לה כאבוה, דאמר דנין דין גבוה מדין
הדיוט - מה דין הדיוט, מצי אמר "בירא זביני לך - מיא לא זביני
לך" - אף דין גבוה, בירא אקדיש - מיא לא אקדיש. ותנא קמא
סבר: אין דנין דין גבוה מדין הדיוט⁶ {ודין הדיוט לא?! והתנן:
מכר בור, מכר מימיו! **אמר רבא**: מתניתין יחידאה היא, דתניא:
מכר בור, לא מכר מימיו - **ר' נתן** אומר: מכר בור, מכר מימיו

(פ,א) משנה: הלוקח פירות שובך מחבירו, מפריח בריכה ראשונה; פירות כוורת, נוטל שלשה נחילים ומסרס; חלות דבש, מניח שתי חלות; זיתים לקוץ, מניח שתי גרופיות

גמרא: {והתניא: בריכה ראשונה ושניה?!} אמר **רב כהנא:** לא קשיא - הא לה, הא לאמה! {מאי שנא אמה, דמיצטוותא אברתא ואזוגא, דשבקינן לה - איהי נמי, תיצטוותא אמה ואזוגא, דשבקינן לה?!} אמר אברתא מיצטוותא - ברתא אמה לא מיצטוותא!

פירות כוורת, נוטל שלשה נחילין ומסרס -- גבמה מסרסן? אמר **רב יהודה** אמר **שמואל:** בחרדל. אמרי במערבא משמיה דר' **יוסי בר חנינא:** לא חרדל מסרסן, אלא מתוך שפיהן חד, חוזרות ואוכלות את דובשנן <ר' **יוחנן** אמר: נוטל שלשה נחילין בסירוס >> במתניתא תנא: נוטל שלשה נחילין בזה אחר זה - מכאן ואילך, נוטל אחת ומניח אחת

חלות דבש, מניח שתי חלות -- אמר **רב כהנא:** דבש בכורת אינו יוצא מידי מאכל לעולם - אלמא קסבר: לא בעי מחשבה {מיתבי: דבש בכורת אינו לא אוכל ולא משקה} אמר **אביי:** לא צריכא אלא לאותן שתי חלות! <רבא אמר: **רבי אליעזר** היא, **(פ,ב)** דתנן: כוורת דבורים, ר' **אליעזר** אומר: הרי היא כקרקע, וכותבין עליה פרוזבול, ואינה מקבלת טומאה במקומה, והרודה ממנה בשבת חייב חטאת. **וחכמים** אומרים: אין כותבין עליה פרוזבול, ואינה כקרקע, ומקבלת טומאה במקומה, והרודה ממנה בשבת פטור. אמר ר' **אלעזר:** מאי טעמא דרבי אליעזר? דכתיב: (שמואל א יד) "ויטבול אותה ביערת הדבש" - וכי מה ענין יער אצל

מחברת בבא בתרא - ה

דבש?! אלא לומר לך: מה יער, התולש ממנו בשבת חייב חטאת -
אף דבש, הרודה ממנו בשבת חייב חטאת!

{מיתבי: דבש הזב מכוורתו, אינו לא אוכל ולא משקה ~ בשלמא
לאביי, ניחא - אלא לרבא, קשיא! אמר **רב זביד**: כגון שזב על
גבי כלי מאוס <<**רב אחא בר יעקב** אמר: כגון שזב על גבי
קשקשין

{מיתבי: דבש בכוורתו, אינו לא אוכל ולא משקה; חישב עליו
לאכילה, מטמא טומאת אוכלין; למשקין, מטמא טומאת משקין
~ בשלמא לאביי, ניחא - אלא לרבא, קשיא! אמר לך רבא: תריץ
הכי: חישב עליו לאכילה, אינו מטמא טומאת אוכלין; למשקין,
אינו מטמא טומאת משקין

תניא כוותיה **דרב כהנא**: דבש בכוורתו, מטמא טומאת אוכלין
שלא במחשבה

זיתים לקוץ, מניח שתי גרופיות -- תנו רבנן: הלוקח אילן מחבירו
לקוץ, מגביה מן הקרקע טפח וקוצץ; בתולת השקמה, שלשה
טפחים; סדן השקמה, שני טפחים; בקנים ובגפנים, מן הפקק
ולמעלה; בדקלים ובארזים, חופר ומשרש, לפי שאין גזען מחליף {
ובתולת השקמה, שלשה טפחים בעינן?! ורמינהי: אין קוצצין
בתולת השקמה בשביעית, מפני שהיא עבודה. **ר' יהודה** אומר:
כדרכו אסור, אלא מגביה עשרה טפחים וקוצץ, או גומס מעם
הארץ - מעם הארץ הוא דקשי - הא אידך מעלי לה! אמר **אביי**:
שלשה טפחים מעלי לה - מעם הארץ, ודאי קשי לה - מכאן
ואילך, לא מקשי קשי לה, ולא עלווי מעלי לה! - גבי שביעית,
עבדינן מידי דודאי קשי לה; גבי מקח וממכר, עבדינן מידי דודאי
מעלי לה

בדקלים ובארזים, חופר ומשרש, לפי שאין גזען מחליף - {וארז,
אין גזעו מחליף?! והא דריש **ר' חייא בר לולייני**: מאי דכתיב:

(תהילים צב) "צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה"? אם נאמר "תמר", למה נאמר "ארז"? ואם נאמר "ארז", למה נאמר "תמר"?! <אילו נאמר "ארז" ולא נאמר "תמר", הייתי אומר: מה ארז, אין עושה פירות - אף צדיק, אין עושה פירות! לכך נאמר "תמר"; ואם נאמר "תמר" ולא נאמר "ארז", הייתי אומר: מה תמר, אין גזעו מחליף - אף צדיק, אין גזעו מחליף - לכך נאמר "ארז"! <אלא הכא במה עסקינן? בשאר מיני ארזים, כדרבה בר רב הונא, דאמר **רבה בר רב הונא**: אמרי **בי רב**: עשרה מיני ארזים הן, שנאמר: (ישעיהו מא:יט) "אתן במדבר ארז שיטה והדס ועץ שמן אשים בערבה ברוש תדהר ותאשור יחדו" - "ארז" - ארזא; "שיטה" - תורניתא; "הדס" - אסא; "עץ שמן" - אפרסמא; "ברוש" - ברתי; "תדהר" - שאגא; "ותאשור" - שורבינא - הני שבעה הוי. כי אתא **רב דימי**, אמר: הוסיפו עליהן אלונים אלמונים אלמוגים - "אלונים" - בוטני; "אלמונים" - בלוטי; "אלמוגים" - **(פא,א)** כסיתא. איכא דאמרי: ערונים ערמונים אלמוגים - "ערונים" - ערי; "ערמונים" - דולבי; "אלמוגים" - כסיתא

משנה: הקונה שני אילנות בתוך שדה חבירו, הרי זה לא קנה קרקע. **רבי מאיר** אומר: קנה קרקע. הגדילו, לא ישפה. והעולה מן הגזע, שלו; ומן השרשים, של בעל הקרקע. ואם מתו, אין לו קרקע. קנה שלשה, קנה קרקע. הגדילו, ישפה. והעולה מן הגזע ומן השרשין, שלו. ואם מתו, יש לו קרקע

גמרא: תנן התם: הקונה שני אילנות בתוך של חבירו, מביא ואינו קורא. ר' **מאיר** אומר: מביא וקורא. אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: מחייב היה ר' מאיר אף בלוקח פירות מן השוק? גממאי? <מדקתני משנה יתירא - מכדי תנא ליה דיש לו קרקע, פשיטא דמביא וקורא! אלא שמע מינה: מחייב היה ר' מאיר אף בלוקח פירות מן השוק! {והא כתיב: (דברים כו) "אשר תביא מארצך"!}

7 גרסת הב"ח: "פירות האילן", ולא גרס "מן השוק" וכן להלן

אהוא למעוטי חוצה לארץ! {והא כתיב: (שמות כג) "אדמתך"!?
למעוטי אדמת נכרי! והכתיב: "אשר נתתה לי"!? כדיהבת לי זוזי,
וזבני בהו

{מתייב רבה: הקונה אילן אחד בתוך של חבירו, מביא ואינו קורא,
לפי שלא קנה קרקע, דברי ר' מאיר! - תיובתא!

אמר ליה ר' שמעון בן אליקים לר' אלעזר: (פא,ב) גמאי טעמא
דר' מאיר באילן אחד, ומאי טעמא דרבנן בשני אילנות? אמר
לו: דבר שהראשונים לא אמרו בו טעם, תשאלני בבית המדרש
כדי לביישני?! אמר רבה: מאי קושיא?! דלמא ר' מאיר באילן
אחד ספוקי מספקא ליה, ורבנן בשני אילנות ספוקי מספקא להו!
{ומי מספקא ליה?! והא קתני: לפי שלא קנה קרקע, דברי ר'
מאיר! אימא: שמא לא קנה קרקע {וליוחש דדלמא לאו ביכורים
נינהו, וקא מעייל חולין לעזרה! דמקדיש להו! {והא בעי
מיכלינהו! דפריק להו! {ודלמא לאו בכורים נינהו, וקא מפקע
להו מתרומה ומעשר! דמפריש להו! {בשלמא תרומה גדולה -
יהיב לה לכהן; מעשר שני נמי, יהיב ליה לכהן; מעשר עני נמי,
יהיב ליה לכהן עני - אלא מעשר ראשון, דלוי הוא - למאן יהיב
ליה?! כדיהיב ליה לכהן, כר' אלעזר בן עזריה, דתניא: תרומה
גדולה לכהן, מעשר ראשון ללוי, דברי רבי עקיבא. רבי אלעזר בן
עזריה אומר: מעשר ראשון אף⁸ לכהן

{ודלמא בכורים נינהו, ובעו קרייה! קרייה לא מעכבת {ולא!
והאמר ר' זירא: כל הראוי לבילה, אין בילה מעכבת בו. ושאינו
ראוי לבילה, בילה מעכבת בו! דעביד להו כר' יוסי בר חנינא,
דאמר: בצרן ושגרן ביד שליח, ומת⁹ שליח בדרך, מביא ואינו
קורא גמאי טעמא? דכתיב: (דברים כו) "ולקחת ... והבאת" (פב,
א) עד שתהא לקיחה והבאה באחד¹⁰, והא ליכא

8 כד לפננו, והב"ח מחק תיבת "אף"

9 כד לפננו, וברשב"ם "או שמת"

10 לפננו: "כאחד"

{אמר ליה **רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי**: מכדי פסוקי נינהו, ליקרילי?! <אמר ליה: משום דמחזי כשיקרא! <<**רב משרשיא בריה דרב חייא** אמר: דלמא אתי לאפקועינהו מתרומה ומעשר

הגדילו, לא ישפה. והעולה מן הגזע, שלו, ומן השרשים, של בעל הקרקע. ואם מתו, אין לו קרקע -- גְהִיכִי דמי מן הגזע, והיכי דמי מן השרשין? <אמר ר' **יוחנן**: כל שרואה פני חמה, זהו מן הגזע; ושאינו רואה פני חמה, זהו מן השרשין

{וליחוש דלמא מסקא ארעא שירטון, ואמר ליה: "תלתא זבינת לי, ואית לי ארעא"?! ~ אלא אמר **רב נחמן**: יקוץ! וכן אמר **רבי יוחנן**: יקוץ!

אמר **רב נחמן**: נקיטינן: דקל אין לו גזע. סבר **רב זביד** למימר: אין לו גזע לבעל דקל, דכיון דלמחפר ולשרש קאי, אסוחי מסח דעתיה {מתקיף לה **רב פפא**: והא קונה שני אילנות, דלמחפר ולמשרש קיימי, וקתני דיש לו גזע! | <אלא אמר **רב פפא**: אין לו גזע לבעל דקל, לפי שאין מוציא גזע {ולרב זביד, קשיא מתניתין <דזבין לחמש שנין

קנה שלשה, קנה קרקע. הגדילו, ישפה. והעולה מן הגזע ומן השרשין, שלו. ואם מתו, יש לו קרקע -- גְוֹכְמָה? <אמר ר' **חייא בר אבא** אמר ר' **יוחנן**: הרי זה קנה תחתיהן, וביניהן, וחוצה להן (**פב, ב**) כמלוא אורה וסלו {מתקיף לה ר' **אלעזר**: השתא, דרך אין לו,¹¹ דארעא אחריתי היא - כמלא אורה וסלו יש לו?! אמר ר' **זירא**: מדברי רבינו נלמד: שלשה הוא דאין לו דרך - הא שנים, יש לו, דאמר ליה: "בארעא דידך קיימי"

אמר ליה **רב נחמן בר יצחק לרבא**: לימא: ר' אלעזר לית ליה דשמואל רביה, דאמר **שמואל**: הלכה כר' **עקיבא**, דאמר מוכר

11 לפננו: "אורה וסלו יש לו דרך אין לו", והב"ח מחקו

מחברת בבא בתרא - ה

בעין יפה מוכר! {אמר ליה: לא מתוקמא מתניתין כר' עקיבא!
*גממאי? *אמדקתני: הגדילו, ישפה - ואי סלקא דעתך רבי
עקיבא היא, אמאי ישפה?! האמר: מוכר בעין יפה מוכר! אמר
ליה: אימור דאמר ר' עקיבא גבי בור ודות, דלא מכחשי ארעא -
גבי אילן, מי שמעת ליה?! מי לא מודי ר' עקיבא באילן הנוטה
לתוך שדה חבירו, שקוצץ מלא מרדע מעל גבי מחרישה!
תניא כוותיה דר' חייא בר אבא: הרי זה קנה תחתיהן וביניהן
וחוצה להן, כמלוא אורה וסלו

אמר ליה **אביי לרב יוסף**: אותן אורה וסלו, מי זורען? אמר ליה:
תניתוה: החיצון זורע את הדרך {אמר ליה: מי דמי? התם, לית
ליה פסידא ללוקח - אבל הכא, אית ליה פסידא לבעל האילן¹²,
דאמר ליה: "קמיטנפי פירי!" ~הא לא דמיא אלא לסיפא: וזה וזה
אינן רשאין לזורעה

תניא כוותיה דאביי: הרי זה קנה תחתיהן וביניהן וחוצה להן,
כמלוא אורה וסלו. וזה וזה אינן רשאין לזורעה

גזכמה יהא ביניהן? אמר¹³ **רב יוסף** אמר **רב יהודה** אמר **שמואל**:
מארבע אמות ועד שמונה <<**רבא** אמר **רב נחמן** אמר **שמואל**:
משמונה ועד שש עשרה

{אמר ליה **אביי לרב יוסף**: לא תפלוג עליה דרב נחמן, דתנן
מתניתין כוותיה, דתנן: הנוטע את כרמו שש עשרה אמה על שש
עשרה אמה, מותר להביא זרע לשם. אמר **רבי יהודה**: מעשה
בצלמון, באחד שנטע את כרמו שש עשרה על שש עשרה אמה,
והיה הופך שער שתי שורות לצד אחד, וזורע את הניר. לשנה
אחרת, היה הופך את השער למקום הזרע, וזרע את הבור. ובא

12 כך גרסת הב"ח, ולפננו: "ללוקח"
13 כך גרסת הב"ח, ולפננו חסר

מעשה לפני חכמים והתירוהו אמר ליה: אנא לא ידענא, אלא
עובדא הוה (פגא) בדורא דרעותא, ואתו לקמיה דרב יהודה,
ואמר להו: "זיל, הב ליה כמלא בקר וכליו!" ולא הוה ידענא
"כמלא בקר וכליו" כמה. כיון דשמעתא להא דתנן: לא יטע אדם
אילן סמוך לשדה חבירו אלא אם כן הרחיק ממנה ארבע אמות,
ותני עלה: ארבע אמות שאמרו, כדי עבודת הכרם. אמינא: שמע
מינה: כמלא בקר וכליו, ארבע אמות!

{וכרב יוסף מי לא תנן?! דתנן¹⁴: ר' מאיר ור' שמעון אומרים: אף¹⁵
הנוטע את כרמו שמונה אמות על שמונה אמות¹⁶, מותר להביא
זרע לשם! אפילו הכי, מעשה עדיף!

{בשלמא לרב יוסף - אליבא דר' שמעון, שמעינן ליה מפוזרין
ושמעין ליה רצופין - מפוזרין, הא דאמרן; רצופין, דתנן: כרם
הנטוע על פחות מארבע אמות, אינו כרם, דברי ר' שמעון.
וחכמים אומרים: כרם, ורואין את האמצעיים כאילו אינן! - אלא
לרב נחמן - אליבא דרבנן, מפוזרין שמעינן ליה - רצופין, מי
שמעינן ליה?! אסברא הוא! מדלר' שמעון פלגא, לרבנן נמי פלגא!

אמר רבא: הלכתא: מארבע אמות ועד שש עשרה

תניא כוותיה דרבא: כמה יהו מקורבין? ארבע אמות! וכמה יהו
מרוחקין? שש עשרה! הרי זה קנה קרקע ואת האילנות שביניהן.
לפיכך יבש האילן או נקצץ, יש לו קרקע - פחות מכאן, או יתר
על כאן, או שלקחן בזה אחר זה - הרי זה לא קנה, לא את
הקרקע, ולא את האילנות שביניהן. לפיכך יבש האילן או נקצץ,
אין לו קרקע

14 כך גרסת הב"ח, ולפננו חסר

15 כך גרסת הב"ח, ולפננו חסר

16 כך גרסת הב"ח, ולפננו חסר

גְּבַעֵי רַבִּי יִרְמִיָּה: כִּשְׁהוּא מוֹדֵד, מִמְּקוֹם קֶצֶר הוּא מוֹדֵד אוּ מִמְּקוֹם רַחֵב הוּא מוֹדֵד? <אמר ליה רב גביהה מבי כתיל לרב אשי: תא שמע: דתנן: הרכובה שבגפן, אינו מודד אלא מעיקר השני

גְּבַעֵי רַבִּי יִרְמִיָּה: מִכַּר לוֹ שְׁלֹשָׁה בְּדֵי אֵילָן, מֵהוּ? <אמר ליה רב גביהה מבי כתיל לרב אשי: תא שמע: דתנן: המברך שלשה גפנים, ועקריהן נראין - ר' אלעזר ברבי צדוק אומר: אם יש ביניהן מארבע אמות ועד שמונה, מצטרפין. ואם לאו, אין מצטרפין

גְּבַעֵי רַב פַּפַּא: מִכַּר לוֹ שְׁנַיִם בְּתוֹךְ שְׁדֵהוּ, וְאֶחָד עַל הַמְצַר, מֵהוּ? וְאִם תִּמְצִי לומר דקנה¹⁷, שְׁנַיִם בְּתוֹךְ שְׁלוֹ וְאֶחָד בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבִירוֹ, מֵאִי? - תִּיקוּ!

(פג,ב) גְּבַעֵי רַב אֲשִׁי: בּוֹר, מֵהוּ שֶׁתִּפְסִיק? אִמַּת הַמַּיִם, מֵהוּ שֶׁתִּפְסִיק? רְשׁוֹת הַרְבִּיִם¹⁸, מֵהוּ? רִיכְבָּא דְדִיקְלִי, מֵהוּ? - תִּיקוּ! גְּבַעֵא מִיְנִיָּה הַלֵּל מֵרַבִּי: עֵלָה אַרְזֵי בִּינִיָּהן, מֵהוּ? <עלה?! ברשותא דידיה נפק! | גאלא: הִיָּה אַרְזֵי בִּינִיָּהן, מֵהוּ? <אמר ליה: קנה וקנה!

גְּכִיצַד הֵן עוֹמְדִים? אַרְבֵּי אִמַּר: כְּשׁוֹרָה, וְשִׁמּוֹאֵל אִמַּר: כַּחצוּבָא מֵאֵן דִּאִמַּר כְּשׁוֹרָה, כֹּל שַׁכָּן כַּחצוּבָא, וּמֵאֵן דִּאִמַּר כַּחצוּבָא - אַבְל כְּשׁוֹרָה, לֹא! גְּמַאי טַעֲמָא? <משום דמיזדרע בינתייהו! {מִתְקִיף לֵה רַב הַמְּנוֹנָא: וְלִמֵּאֵן דִּאִמַּר כַּחצוּבָא, מֵאִי טַעֲמָא? דִּלָּא מִיִּזְדַּרְע בִּינִתִּיָּהוּ! - אֵלָא מַעֲתָהּ, זִבִּין לִיָּה תִּלְתָּהּ הִיָּגִי רּוֹמִיָּתָא, דִּלָּא מִיִּזְדַּרְע בִּינִתִּיָּהוּ, הַכִּי נִמִּי דִּישׁ לוֹ קֶרְקַע! <אמר ליה: הַנֶּךְ, לֹא חֲשִׁיבִי - הַנֶּךְ, חֲשִׁיבִי

מִשְׁנָה: הַמוֹכֵר רֹאשׁ בַּהֲמָה גָּסָה, לֹא מִכַּר אֶת הַרְגָלִים. מִכַּר אֶת הַרְגָלִים, לֹא מִכַּר אֶת הַרְאֵשׁ; מִכַּר אֶת הַקְּנָה, לֹא מִכַּר אֶת הַכְּבֵד.

17 כך גרסת הרשב"ם, ולפננו חסר
18 גרסת הב"ח: "דרך רשות הרבים"

מחברת בבא בתרא - ה

מכר את הכבד, לא מכר את הקנה - אבל בדקה, מכר את הראש, מכר את הרגלים - מכר את הרגלים, לא מכר את הראש; מכר את הקנה, מכר את הכבד - מכר את הכבד, לא מכר את הקנה

ארבע מדות במוכרין - מכר לו חטין יפות ונמצאו רעות - הלוקח יכול לחזור בו; רעות ונמצאו יפות - מוכר יכול לחזור בו; רעות ונמצאו רעות, יפות ונמצאו יפות - אין אחד מהם יכול לחזור בו; שחמתית ונמצאת לבנה, לבנה ונמצאת שחמתית; עצים של זית ונמצאו של שקמה, של שקמה ונמצאו של זית; יין ונמצא חומץ, חומץ ונמצא יין - שניהם יכולין לחזור בהן

גמרא: אמר **רב חסדא:** מכר לו שוה חמש בשש, והוקר ועמד על שמנה, מי נתאנה? לוקח! - לוקח יכול לחזור בו, ולא מוכר! משום **(פד, א)** דאמר ליה: "אילו לא אוניתן, לא הוה מצית הדרת בדך - השתא דאוניתן, מצית הדרת בדך?!" ותנא תונא: יפות ונמצאו רעות - לוקח יכול לחזור בו, ולא מוכר.

ואמר **רב חסדא:** מכר לו שוה שש בחמש, והוזלו ועמדו על שלש, מי נתאנה? מוכר! - מוכר יכול לחזור בו, ולא לוקח. דאמר ליה: "אילו לא אוניתן, לא הוה מצית הדרת בדך - השתא, מצית הדרת בדך?!" ותנא תונא: רעות ונמצאו יפות - מוכר יכול לחזור בו, ולא לוקח

{מאי קא משמע לך?! מתניתין היא! אי ממתניתין, הוה אמינא: דלמא דרב חסדא, תרוייהו מצו הדרי בהו, ומתניתין, הא אתא לאשמועינן דלוקח יכול לחזור בו, דסלקא דעתך אמינא: משום דכתיב: (משלי כ) "רע! רע! יאמר הקונה"

שחמתית ונמצאת לבנה, לבנה ונמצאת שחמתית; עצים של זית ונמצאו של שקמה, של שקמה ונמצאו של זית -- אמר **רב פפא:** מדקתני "לבנה", שמע מינה: האי שמשא, סומקתי היא! - תדע,

מחברת בבא בתרא - ה

דקא סמקא צפרא ופניא! והאי דלא קא חזינן כוליה יומא, נהורין
הוא דלא ברי

{מיתבי: "וויקרא יג) "ומראהו עמוק מן העור" - כמראה חמה
עמוקה מן הצל" - והתם, לבן הוא! כמראה חמה ולא כמראה
חמה - כמראה חמה, דעמוקה מן הצל; ולא כמראה חמה - דאילו
התם, לבן, והכא, אדום. ולמאי דסליק דעתין מעיקרא, הא קא
סמקא צפרא ופניא - בצפרא, דחלפא אבי וורדי דגן עדן; בפניא,
דחלפא אפתחא דגיהנם. ואיכא דאמרי איפכא

יין ונמצא חומץ, חומץ ונמצא יין - שניהם יכולין לחזור בהן --
^ לימא: מתניתין רבי היא ולא רבנן, דתניא: **(פד, ב)** יין וחומץ מין
אחד הוא. **רבי** אומר: שני מינין אפילו תימא רבנן - עד כאן לא
פליגי רבנן עליה דרבי אלא לענין מעשר ותרומה, וכדר' אלעא,
דאמר **רבי אלעא**: מנין לתורם מן הרעה על היפה, שתרומתו
תרומה? שנאמר: (במדבר יח) "ולא תשאו עליו חטא בהרימכם
את חלבו ממנו" - אם אינו קדוש, נשיאות חטא למה?! - מכאן
לתורם מן הרעה על היפה, שתרומתו תרומה! - אבל לענין מקח
וממכר, דכולי עלמא, איכא דניחא ליה בחמרא ולא ניחא ליה
בחלא, ואיכא דניחא ליה בחלא ולא ניחא ליה בחמרא

משנה: המוכר פירות לחבירו - משך ולא מדד, קנה; מדד ולא
משך, לא קנה. אם היה פיקח, שוכר את מקומן

הלוקח פשתן מחבירו, הרי זה לא קנה עד שיטלטלנו ממקום
למקום. ואם היה מחובר לקרקע ותלש כל שהוא, קנה

גמרא: אמר **רבי אסי** אמר **רבי יוחנן**: מדד והניח על גבי סימטא,
קנה. אמר ליה **ר' זירא לרבי אסי**: שמא לא שמע רבי אלא במודד

מחברת בבא בתרא - ה

לתוך קופתו?! אמר ליה: דמי האי מרבנן כדלא גמרי אינשי שמעתא! - מדד לתוך קופתו, מימרא בעי?!

קבלה מיניה או לא קבלה מיניה? {תא שמע: דאמר ר' ינאי אמר רבי: חצר השותפין, קונין זה מזה ~ מאי? לאו על גבי קרקע?! כלא! לתוך קופתו! ~ הכי נמי מסתברא! דאמר ר' יעקב אמר ר' יוחנן: מדד והניח על גבי סימטא, לא קנה - וקשיין אהדדי?! - אלא לאו שמע מינה: כאן במודד לתוך קופתו, כאן במודד על גבי קרקע - שמע מינה!

{תא שמע: מדד ולא משך, לא קנה - מאי? לאו בסימטא? כלא! ברשות הרבים! {אי הכי, אימא רישא: משך ולא מדד, קנה - משיכה ברשות הרבים, מי קניא?! ~ והא אביי ורבא, דאמרי תרוייהו: מסירה קונה ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהן; משיכה קונה בסימטא ובחצר שהיא של שניהן; והגבהה קונה בכל מקום כמאי "משך" נמי דקתני? מרשות הרבים לסימטא! {אי הכי, אימא סיפא: "אם היה פיקח, שוכר את מקומן" - ואי ברשות הרבים, ממאן אגר?! >הכי קאמר: ואם ברשות בעלים היא, אם היה פיקח שוכר את מקומן

רב ושמואל, דאמרי תרוייהו: (פה,א) כליו של אדם קונה לו בכל מקום, חוץ מרשות הרבים. **ורבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש**, דאמרי תרוייהו: אפילו ברשות הרבים

אמר **רב פפא**: לא פליגי! - כאן ברשות הרבים, כאן בסימטא! - ואמאי קרו לה "רשות הרבים"? שאין רשות היחיד! ~ הכי נמי מסתברא, דאמר ר' אבהו אמר ר' יוחנן: כליו של אדם, קונה לו בכל מקום שיש לו רשות להניחו - יש לו רשות, אין - אין לו רשות, לא! - שמע מינה!

{תא שמע: ארבע מדות במוכרין: עד שלא נתמלאה מדה - למוכר; משנתמלאה מדה - ללוקח. במה דברים אמורים? במדה

מחברת בבא בתרא - ה

שאינה של שניהן - אבל אם היתה מדה של אחד מהן, ראשון ראשון קנה! במה דברים אמורים? ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהן - אבל ברשות מוכר, לא קנה עד שיגביהנה, או עד שיוציאנה מרשותו; ברשות לוקח, כיון שקבל עליו מוכר, קנה לוקח; ברשות הלה המופקדים אצלו, לא קנה עד שיקבל עליו, או עד שישכור את מקומו

~קתני מיהא: "ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהן" - (פה,ב) מאי? לאו ברשות הרבים ממש? כלא! סימטא! {והא דומיא דחצר שאינה של שניהם קתני?!} אמאי "חצר שאינה של שניהם"? נמי, דלא דהאי כולה ולא דהאי כולה, אלא דתרוייהו!

געבא מיניה **רב ששת מרב הונא**: כליו של לוקח ברשות מוכר, קנה לוקח או לא? <אמר ליה: תניתוה: זרקו לה לתוך חיקה או לתוך קלתה, הרי זו מגורשת! {אמר ליה **ר' נחמן**: מאי טעמא פשטת ליה מההיא, דמחו לה מאה עוכלי בעוכלא! דאמר **רב יהודה** אמר **שמואל**: והוא שהיתה קלתה תלויה בה. **וריש לקיש** אמר: קשורה, ואף על פי שאינה תלויה בה. **רב אדא בר אהבה** אמר: כגון שהיתה קלתה מונחת לה בין ירכותיה. **רב משרשיא בריה דר' אמי** אמר: כגון שהיה בעלה מוכר קלתות. **רבי יוחנן** אמר: מקום חיקה קנוי לה, מקום קלתה קנוי לה #אמר **רבא**: מאי טעמא דר' יוחנן? לפי שאין אדם מקפיד, לא על מקום חיקה, ולא על מקום קלתה

|<אלא פשוט לה מהא: ברשות מוכר, לא קנה עד שיגביהנה או עד שיוציאנה מרשותו ~מאי? לאו בכליו דלוקח! כלא! בכליו דמוכר! {ומדרישא בכליו דמוכר, סיפא נמי בכליו דמוכר - אימא סיפא: ברשות לוקח, כיון שקיבל עליו מוכר, קנה לוקח - ואי בכליו דמוכר, אמאי קנה לוקח?!} <סיפא אתאן לכליו דלוקח {

מחברת בבא בתרא - ה

ומאי פסקא?! אסתמא דמילתא - בי מוכר, מאני דמוכר שכיחי -
בי לוקח, מאני דלוקח שכיחי

{אמר **רבא**: תא שמע: משך חמריו ופועליו, והכניסן לתוך ביתו -
בין פסק עד שלא מדד, ובין מדד עד שלא פסק, שניהן יכולין
לחזור בהן; (**פוא**) פירקן והכניסן לתוך ביתו - פסק עד שלא
מדד, אין שניהן יכולין לחזור בהן; מדד עד שלא פסק, שניהן
יכולין לחזור בהן - ומדכליו דמוכר ברשות לוקח לא קנה, כליו
דלוקח נמי ברשות מוכר לא קנה! אמר **רב נחמן בר יצחק**:
בשפכך! {איקפד **רבא**: מידי "שפכך" קתני - "פירקן" קתני! |
<אלא אמר **מר בר רב אשי**: במתאכלי דתומי

{אמר ליה **הונא בריה דמר זוטרא לרבינא**: מכדי "פירקן" קתני,
מה לי פסק, ומה לי לא פסק?! אמר ליה: פסק, סמכא דעתיה -
לא פסק, לא סמכא דעתיה

{אמר ליה **רבינא לרב אשי**: תא שמע! **דרב ושמואל** דאמרי
תרוייהו: כליו של אדם קונה לו בכל מקום ~ לאתויי מאי? לאו
לאתויי רשות מוכר?! אהתם, דאמר ליה "זיל קני!"

תנן התם: נכסים שיש להן אחריות, נקנין בכסף ובשטר ובחזקה;
ושאין להן אחריות, אין נקנין אלא במשיכה

בסורא מתנו לה להא שמעתא משמיה **דרב חסדא**. בפומבדיתא
מתנו לה משמיה **דרב כהנא**, ואמרי לה: משמיה **דרבא**: לא שנו
אלא דברים שאין דרכן להגביה, אבל דברים שדרכן להגביה,
בהגבהה, אין - במשיכה, לא

יתיב **אביי** וקאמר להא שמעתא {איתיביה **רב אדא בר מתנה**
לאביי: הגונב כיס בשבת, חייב, שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבא
לידי איסור שבת. היה מגרר ויוצא מגרר ויוצא, פטור, שהרי
איסור שבת וגניבה באין כאחד ~ והרי כיס, דבר הגבהה הוא,

מחברת בבא בתרא - ה

ואפילו הכי, קני במשיכה! אמר ליה: במיתנא! {אנא נמי במיתנא
קא אמינא! אמר ליה: במידי דבעי מיתנא

{תא שמע: ברשות מוכר, לא קנה עד שיגביהנה, או עד שיוציאנה
מרשותו - אלמא מידי דבר הגבהה, אי בעי בהגבהה קני ליה, ואי
בעי במשיכה קני ליה! אמר **רב נחמן בר יצחק**: לצדדין קתני -
מידי דבר הגבהה, בהגבהה; מידי דבר משיכה, במשיכה

(פוב) {תא שמע: המוכר פירות לחבירו, משך ולא מדד, קני -
והא פירות, דבני הגבהה נינהו, וקתני דקני במשיכה! אהכא במאי
עסקינן? בשליפי רברבי! {אי הכי, אימא סיפא: הלוקח פשתן
מחבירו, לא קנה עד שיטלטלנו ממקום זה למקום אחר - אטו
פשתן, בשליפי רברבי מי לא עבדי?! אשאני פשתן, דמשתמיט

{אמר ליה **רבינא לרב אשי**: תא שמע: בהמה גסה נקנית במסירה,
והדקה בהגבהה, דברי ר' מאיר ור' שמעון בן אלעזר. **וחכמים**
אומרים: בהמה דקה במשיכה - והא, בהמה דקה, דבר הגבהה
היא, וקתני דקני במשיכה! אשאני בהמה, דסרכא!

רב ושמואל, דאמרי תרוייהו: "כור בשלשים אני מוכר לך", יכול
לחזור בו, אפילו בסאה האחרונה. "כור בשלשים, סאה בסלע, אני
מוכר לך", ראשון ראשון קנה

{תא שמע: אם היתה מדה של אחד מהן, ראשון ראשון קנה, ואף
על גב דלא נתמלאה המדה כגון דאמר ליה: "הין בשנים עשר
סלעים, לוג בסלע, אני מוכר לך", וכדאמר **רב כהנא**: שנתות היו
בהין - הכי נמי, שנתות היו במדות

{תא שמע: השוכר את הפועל לעשות עמו לגורן היום בדינר, **(פז)**,
(א) ולגורן יפה סלע, אסור להנות הימנו. אבל אם שכרו מהיום
בדינר ליום ולגורן יפה סלע, מותר ~ ואי סלקא דעתך "כור
בשלשים סאה בסלע אני מוכר לך" ראשון ראשון קנה, הכי נמי,

מחברת בבא בתרא - ה

קמא קמא מיפסק פסק, ואסור להנות הימנו! "מדינר ליום ולגורן יפה סלע", מותר - אמאי?! והא "אגר נטר לי" הוא! אמר **רבא**: ותסברא - זלזולי בשכירות, מי אסיר?! {מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא?! ארישא, דלא קא עביד בהדיה, מהשתא מיחזי כי "אגר נטר לי" - סיפא, דקא עביד בהדיה, מהשתא לא מיחזי כי "אגר נטר לי"

ואם היה מחובר בקרקע, ותלש כל שהוא, קנה -- ;משום דתלש כל שהוא, קנה?! אמר **רב ששת**: הכא במאי עסקינן? דאמר ליה: "לך יפה לך קרקע כל שהוא, וקני כל מה שעליה!"

משנה: המוכר יין ושמן לחבירו, והוקרו או שהוזלו - אם עד שלא נתמלאת המדה - למוכר; משנתמלאת המדה - ללוקח. ואם היה סרסור ביניהן - נשברה החבית, נשברה לסרסור. וחייב להטיף לו שלש טיפין. הרכינה ומיצית, הרי הוא של מוכר. והחנווני אינו חייב להטיף שלש טיפין. **רבי יהודה** אומר: ערב שבת עם חשכה, פטור

גמרא: גהא מדה דמאן? ^ אילימא: מדה דלוקח - עד שלא נתמלאת מדה למוכר?! מדה דלוקח היא! ^ ואלא מדה דמוכר - משנתמלאת מדה ללוקח?! מדה דמוכר היא! אמר **ר' אלעא**: במדת סרסור! {והא, מדקתני סיפא "ואם היה סרסור ביניהם, נשברה החבית, נשברה לסרסור" - מכלל דרישא לאו בסרסור עסקינן! ארישא מדה בלא סרסור - סיפא בסרסור עצמו

הרכינה ומיצית, הרי הוא של מוכר -- כי סליק **רבי אלעזר**, אשכחיה לזעירי. אמר ליה: "מי כאן תנא דאתנייה רב מדות?" אחוייה **רב יצחק בר אבדימי**. אמר ליה: מאי קא קשיא לך? דתנן:

מחברת בבא בתרא - ה

הרכינה ומיצית, הרי הוא של מוכר (פז,ב) {והתנן: הרכינה ומיצה,
הרי זו תרומה?!} <אמר ליה: הא איתמר עלה: אמר רבי אבהו:
משום יאוש בעלים נגעו בה

והחנווני אינו חייב להטיף שלש טיפין. רבי יהודה אומר: ערב שבת
עם חשכה, פטור -- &איבעיא להו: רבי יהודה, ארישא קאי,
ולקולא, או דלמא אסיפא קאי, ולחומרא? אתא שמע: דתניא: רבי
יהודה אומר: ערב שבת עם חשכה, חנווני פטור, מפני שחנווני
טרוד

משנה: השולח את בנו אצל חנווני ופונדיון בידו,¹⁹ ומדד לו באיסר
שמן, ונתן לו את האיסר - שבר את הצלוחית, ואבד את האיסר,
חנווני חייב. רבי יהודה פוטר, שעל מנת כן שלחו. ומודים חכמים
לר' יהודה, בזמן שהצלוחית ביד התינוק, ומדד חנווני לתוכה,
שחנווני פטור

גמרא: {בשלמא באיסר ושמן - בהא פליגי, דרבנן סברי: לאודועי
שדריה, ור' יהודה סבר: לשדורי ליה שדריה - אלא צלוחית²⁰,
אבדה מדעת היא! <אמר רב הושעיא: הכא בבעל הבית מוכר
צלוחיות עסקינן, וכגון שנטלה חנווני על מנת לבקרה, וכדשמואל,
דאמר שמואל: הנוטל כלי מן האומן על מנת לבקרו, ונאנס בידו,
חייב {לימא: דשמואל תנאי היא?!

|<אלא רבה ורב יוסף, דאמרי תרוייהו: הכא בחנווני מוכר
צלוחיות עסקינן, ואזדא רבי יהודה לטעמיה ורבנן לטעמייהו! {אי
הכי, אימא סיפא: מודים חכמים לר' יהודה בזמן שהצלוחית ביד
התינוק ומדד חנווני לתוכה, שחנווני פטור - והא אמרת: לאודועי
שדריה!

19 כד לפננו וכך במשניות, ורש"ל מחקו
20 כד גרסת הב"ח, אבל לפננו: "שבר צלוחית"

מחברת בבא בתרא - ה

|<אלא אביי בר אבין ור' חנינא בר אבין, דאמרי תרוייהו: הכא במאי עסקינן? (פח,א) כגון שנטלה למוד בה, וכדרבה, דאמר רבה: הכישה, נתחייב בה {אימור דאמר רבה בבעלי חיים, דאנקטינהו ניגרא ברייתא - כי האי גונא, מי אמר?!

|<אלא אמר רבא: אני וארי שבחבורה תרגימנוה - ומנו? ר' זירא! - הכא במאי עסקינן? כגון שנטלה למוד בה לאחרים, ובשואל שלא מדעת קא מיפלגי - מר סבר: שואל הוי, ומר סבר: גזלן הוי גופא: אמר שמואל: הנוטל כלי מן האומן לבקרו, ונאנס בידו, חייב. והני מיילי הוא דקיצי דמיה -- ההוא גברא דעל לבי טבחא. אגבה אטמא דבישרא. בהדי דקא אגבה, אתא פרשא, מרמא מיניה. אתא לקמיה דרב יימר. חייביה לשלומי דמיה. והני מיילי הוא דקיצי דמיה

ההוא גברא דאייתי קארי לפום נהרא. אתו כולי עלמא, שקול קרא קרא. אמר להו: "הרי הן מוקדשין לשמים!" אתו לקמיה דרב כהנא. אמר להו: "אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו". והני מיילי הוא דקיצי דמיה. אבל לא קיצי דמיה, ברשות מרייהו קיימי, ושפיר אקדיש

תנו רבנן: הלוקח ירק מן השוק, ובירר והניח אפילו כל היום כולו, לא קנה, ולא נתחייב במעשר; גמר בלבו לקנותו, קנה, ונתחייב במעשר - להחזירו, אי אפשר, שכבר נתחייב במעשר; ולעשרו אי אפשר, שכבר מפחיתן בדמים - הא כיצד? מעשרו, ונותן לו דמי מעשר

;אטו משום דגמר בלבו לקנות, קנה ונתחייב במעשר?! <אמר רב הושעיא: הכא בירא שמים עסקינן, כגון רב ספרא, דקיים בנפשיה: (תהילים טו) "ודובר אמת בלבבו"

משנה: הסיטון מקנח מדותיו אחד לשלשים יום, ובעל הבית אחד לשנים עשר חדש. **רבן שמעון בן גמליאל** אומר: חילוף הדברים. חנווני מקנח מדותיו פעמים בשבת, וממחה משקלותיו פעם אחת בשבת, ומקנח מאזנים על כל משקל ומשקל. אמר **רבן שמעון בן גמליאל:** במה דברים אמורים? בלח! אבל ביבש, אינו צריך. **(פח, ב)** וחייב להכריע לו טפח. היה שוקל לו עין בעין, נותן לו גירומין, אחד לעשרה בלח, ואחד לעשרים ביבש. מקום שנהגו למוד בדקה, לא ימוד בגסה; בגסה, לא ימוד בדקה; למחוק, לא יגדוש; לגדוש, לא ימחוק

גמרא: גמנהני מילי? אמר **ריש לקיש:** דאמר קרא: (דברים כה) "אבן שלמה וצדק" - צדק משלך ותן לו {אי הכי, אימא סיפא: היה שוקל לו עין בעין, נותן לו גירומין - ואי הכרעה דאורייתא, היכי יהיב ליה עין בעין?! אלא רישא במקום שנהגו! וכי איתמר דריש לקיש, אסיפא איתמר: "היה שוקל לו עין בעין, נותן לו גירומין. גמנהני מילי? אמר **ריש לקיש:** דאמר קרא: "וצדק" - צדק משלך ותן לו!" גוכמה גירומין? אמר **ר' אבא בר ממל** אמר **רב:** אחד מעשרה בליטרא בלח, לעשרה ליטרין

אחד לעשרה בלח, ואחד לעשרים ביבש -- גאיבעיא להו: היכי קאמר? אחד מעשרה בלח לעשרה דלח, ואחד מעשרים ביבש לעשרים דיבש? או דלמא אחד מעשרה לעשרה דלח ולעשרים דיבש? - תיקו!

אמר **ר' לוי:** קשה עונשן של מדות יותר מעונשן של עריות, שזה נאמר בהן: (ויקרא יח) "אל", וזה נאמר בהן: (דברים כה) "אלה" גומאי משמע דהאי "אל" קשה הוא? אדכתיב: (יחזקאל יז) "ואת אילי הארץ לקח" גגבי עריות נמי, הכתיב: "אלה"?! אהווא למעוטי מדות מכרת! גואלא מאי עודפייהו? אדהתם אפשר בתשובה, והכא לא אפשר בתשובה

מחברת בבא בתרא - ה

ואמר ר' לוי: קשה גזל הדיוט יותר מגזל גבוה, שזה הקדים חטא למעילה, וזה הקדים מעילה לחטא

ואמר רבי לוי: בוא וראה, שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם! הקב"ה ברך ישראל בעשרים ושתים, וקללן בשמנה - ברכן בעשרים ושתים: (ויקרא כו) מ"אם בחקותי" עד "קוממיות", וקללן בשמונה: (ויקרא כו) מ"ואם בחקותי תמאסו" עד "ואת חקותי געלה נפשם" - ואילו משה רבינו ברכן בשמונה, וקללן בעשרים ושתים - ברכן בשמונה: (פט,א) (דברים כח) מ"והיה אם שמוע תשמע" ועד "לעבדס", וקללן בעשרים ושתים: (דברים כח) מ"והיה אם לא תשמע" עד "ואין קונה"

מקום שנהגו למוד בדקה, לא ימוד בגסה; בגסה, לא ימוד בדקה; למחוק, לא יגדוש; לגדוש, לא ימחוק -- סימן: אין מעיינין ואין גודשין באגרדמין ובליטרא שלשה ועשר נפש משקלות ממחק עבה לא תעשו לא יעשה

תנו רבנן: גמנין שאין מוחקין במקום שגודשין, ואין גודשין במקום שמוחקין? אתלמוד לומר: (דברים כה) "איפה שלמה" גומנין שאם אמר: "הריני מוחק במקום שגודשין, ולפחות לו מן הדמים", ו"הריני גודש במקום שמוחקין, ולהוסיף לו על הדמים", שאין שומעין לו? אתלמוד לומר: (דברים כה) "איפה שלמה וצדק יהיה לך"

תנו רבנן: גמנין שאין מעיינין במקום שמכריעין, ואין מכריעין במקום שמעיינין? אתלמוד לומר: "אבן שלמה" גומנין שאם אמר "הריני מעייין במקום שמכריעין, ולפחות לו מן הדמים", ו"הריני מכריע במקום שמעיינין, ולהוסיף לו על הדמים", שאין שומעין לו? אתלמוד לומר: "אבן שלמה וצדק"

אמר רב יהודה מסורא: (דברים כה) "לא יהיה לך בביתך" - מה טעם? משום "איפה ואיפה"; "לא יהיה לך בכיסך" - מה טעם?

משום "אבן ואבן". אבל "אבן שלמה וצדק" - "יהיה לך!"; "איפה שלמה וצדק" - "יהיה לך!"

תנו רבנן: "לא²¹ יהיה לך" - מלמד שמעמידין אגרדמין למדות, ואין מעמידין אגרדמין לשערים. דבי נשיאה אוקימו אגרדמין בין למדות בין לשערים. אמר ליה **שמואל לקרנא**: פוק תני להו: מעמידין אגרדמין למדות, ואין מעמידין אגרדמין לשערים. נפק דרש להו: "מעמידין אגרדמין בין למדות בין לשערים" אמר ליה: "מה שמך? קרנא! תיפוק ליה קרנא בעיניה!" - נפקא ליה קרנא בעיניה גואיהו, כמאן סבר? ככי הא דאמר **רמי בר חמא** אמר ר' **יצחק**: מעמידין אגרדמין בין למדות בין לשערים, מפני הרמאין תנו רבנן: היה מבקש ממנו ליטרא, שוקל לו ליטרא; חצי ליטרא, שוקל לו חצי ליטרא; רביע ליטרא, שוקל לו רביע ליטרא - גמאי קמשמע לן? <דמתקנינן מתקלי עד הכי

תנו רבנן: היה מבקש ממנו שלשה רבעי ליטרא, לא יאמר לו: "שקול לי שלשה רבעי ליטרא אחת אחת", אלא שוקל ליטרא, ומניח רביע ליטרא עם הבשר

תנו רבנן: היה מבקש ממנו עשר ליטרין, לא יאמר לו: "שקול לי אחת אחת והכריע", אלא שוקל לו כולן בבת אחת, ונותן הכרע אחד לכולן

תנו רבנן: נפש מאזנים תלויה באויר שלשה טפחים, וגבוהה מן הארץ שלשה טפחים, וקנה ומתנא שלה שנים עשר טפחים; ושל צמרים ושל זגגין תלויה באויר שני טפחים, וגבוהה מן הארץ שני טפחים, וקנה ומתנא שלה תשעה טפחים; ושל חנווני ושל בעל הבית תלויה באויר טפח, וגבוהה מן הארץ טפח, וקנה ומתנא שלה ששה טפחים; ושל טורטני תלויה באויר שלש אצבעות,

21 יש שאין גורסים "לא"

מחברת בבא בתרא - ה

וגבוהה מן הארץ שלש אצבעות, וקנה ומתנא שלה איני יודע
גואלא הך קמייתא, דמאי? (פט,ב) <אמר רב פפא: דיגרומי

אמר ר מני בר פטיש: כדרך שאמרו לענין איסורן, כך אמרו לענין
טומאתן {מאי קמשמע לך?! תנינא: חוט מאזנים של חנוני ושל
בעלי בתים טפח! <קנה ומתנא שלה איצטריכא ליה, דלא תנן!
תנו רבנן: אין עושין משקלות, לא של בעץ, ולא של אבר, ולא של
גיסטרוון, ולא של שאר מיני מתכות. אבל עושה הוא של צונמא
ושל זכוכית

תנו רבנן: אין עושין המחק של דלעת, מפני שהוא קל; ולא של
מתכת, מפני שהוא מכביד. אבל עושהו של זית, ושל אגוז, של
שקמה, ושל אשברוע

תנו רבנן: אין עושין את המחק צדו אחד עב וצדו אחד קצר. לא
ימחוק בבת אחת, שהמוחק בבת אחת רע למוכר ויפה ללוקח.
ולא ימחוק מעט מעט, שרע ללוקח ויפה למוכר. על כולן, אמר
רבן יוחנן בן זכאי: "אוי לי אם אומר! אוי לי אם לא אומר! אם
אומר, שמא ילמדו הרמאין! ואם לא אומר, שמא יאמרו הרמאין:
אין תלמידי חכמים בקיאים במעשה ידינו!" איבעיא להו: גאמרה
או לא אמרה? <אמר **רב שמואל בר רב יצחק**: אמרה! ומהאי קרא
אמרה: (הושע יד) "כי ישרים דרכי ה', וצדיקים ילכו בס, ופושעים
יכשלו בס"

תנו רבנן: (ויקרא יט) "לא תעשו עול במשפט במדה במשקל
ובמשורה" - "במדה" - זו מדידת קרקע, שלא ימדוד לאחד בימות
החמה ולאחד בימות הגשמים; "במשקל" - שלא יטמין משקלותיו
במלח; "במשורה" - שלא ירתית. וקל וחומר: ומה משורה, שהיא
אחד משלשים וששה בלוג, הקפידה עליו תורה - קל וחומר להין,
וחצי הין, ושלישית ההין, ורביעית ההין, ולוג, וחצי לוג, ורביעית,
וחצי תומן, ועוכלא

מחברת בבא בתרא - ה

אמר **רב יהודה** אמר **רב**: אסור לאדם שישהה מדה חסרה או יתרה בתוך ביתו, ואפילו היא עביט של מימי רגלים. אמר **רב פפא**: לא אמרן אלא באתרא דלא חתימי, אבל באתרא דחתימי, אי לא חזי חתימה לא שקיל. ובאתרא דלא חתימי נמי, לא אמרן אלא דלא מהנדסי, אבל מהנדסי, לית לן בה #ולא היא! זימנין דמיקרי בין השמשות, ומיקרי ושקיל!

תניא נמי הכי: לא ישהה אדם מדה חסרה או יתרה בתוך ביתו, ואפילו היא עביט של מימי רגלים. אבל עושה הוא סאה, תרקב, וחצי תרקב, וקב, וחצי קב, ורובע, ותומן, וחצי תומן, (**צ,א**) ועוכלא - גוכמה היא עוכלא? אחד מחמשה ברביע. ובמדת הלח, הוא עושה הין, וחצי הין, ושלישית ההין, ורביעית ההין, ולוג, וחצי לוג, ורביעית, ושמינית, ואחד משמונה בשמינית - וזהו קורטוב { ולעביד נמי קביים! } אתי לאיחלופי בתרקב! - אלמא טעו אינשי תילתא! {אי הכי, קב נמי לא ליעביד, דאתי לאיחלופי בחצי תרקב! } |אלא קביים, היינו טעמא דלא עביד, דאתי לאיחלופי בחצי תרקב! - אלמא טעי איניש ריבעא! {אי הכי, חצי תומן ועוכלא לא ליעביד! } אמר **רב פפא**: מדות קטנות בקיאי בהו אינשי! {שלישית ההין רביעית ההין לא ליעביד! } כיון דהוּו במקדש, לא גזרו בהו רבנן {במקדש נמי ליגזור! } כהנים זריזין הן!

אמר **שמואל**: אין מוסיפין על המדות יותר משתות, ולא על המטבע יתר משתות, והמשתכר אל ישתכר יותר משתות - אין מוסיפין על המדות יותר משתות - גמאי טעמא? ^אילימא משום אפקועי תרעא - שתות נמי לא! ^אלא משום אונאה, דלא ליהוי ביטול מקח - והאמר **רבא**: כל דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין, אפילו פחות מכדי אונאה חוזר! ^אלא דלא ליהוי פסידא לתגרא - פסידא הוא דלא ליהוי ליה - רווחא לא בעי! זבן וזבין, תגרא איקרי! ^אלא אמר **רב חסדא**: שמואל קרא אשכח ודרש:

מחברת בבא בתרא - ה

(יחזקאל מה) "והשקל, עשרים גרה. עשרים שקלים, חמשה ועשרים שקלים, עשרה וחמשה שקל - המנה יהיה לכם" (צ,ב) ~מנה מאתן וארבעין הוו! - אלא שמע מינה תלת: שמע מינה: מנה של קדש כפול היה; ושמע מינה: מוסיפין על המדות, ואין מוסיפין יותר משתות; ושמע מינה: שתותא מלבר

רב פפא בר שמואל תקין כיילא בר תלתא קפיזי. אמרו ליה: ג;והא אמר **שמואל**: אין מוסיפין על המדות יותר משתות?! אמר להו: אנא כיילא חדתא תקיני! שדריה לפומבדיתא, ולא קבלוה; שדריה לפאפוניא וקבלוה. וקרו ליה "רוז פפא"

סימן: אוצרי פירות אין אוצרין ואין מוציאין ואין משתכרין פעמים בביצים מתריעין ולא מוציאין

תנו רבנן: אוצרי פירות, ומלוי ברבית, ומקטיני איפה, ומפקיעי שערים - עליהן הכתוב אומר: (עמוס ח) "לאמר מתי יעבור החדש ונשבירה שבר והשבת ונפתחה בר להקטין איפה ולהגדיל שקל ולעות מאזני מרמה", וכתוב: "נשבע ה' בגאון יעקב אם אשכח לנצח כל מעשיהם"

ג;"אוצרי פירות" - כגון מאן? אמר ר' **יוחנן**: כגון שבתי אצר פירות!

אבוה דשמואל מזבין להו לפירי בתרעא חרפא כתרעא חרפא. שמואל בריה משהי לפירי ומזבין להו בתרעא אפלא כתרעא חרפא. שלחו מתם: טבא דאבא מדברא! מאי טעמא? תרעא דרווח, רווח!

אמר **רב**: עושה אדם את קבו אוצר. תניא נמי הכי: אין אוצרין פירות דברים שיש בהן חיי נפש, כגון יינות שמנין וסלתות. אבל תבלין כמון ופלפלין, מותר. במה דברים אמורים? בלוקח מן השוק - אבל במכניס משלו, מותר. ומותר לאדם לאצור פירות

בארץ ישראל שלש שנים: ערב שביעית, ושביעית, ומוצאי שביעית.
ובשני בצורת, אפילו קב חרובין לא יאצור, מפני שמכניס מארה
בשערים

אמר ליה **רבי יוסי בר' חנינא** לפוגא שמעיה: "פוק, אצר לי פירי
שלש שנים - ערב שביעית, ושביעית, ומוצאי שביעית!"

תנו רבנן: אין מוציאין פירות מארץ ישראל, דברים שיש בהן חיי
נפש, כגון יינות שמנים וסלתות. **ר' יהודה בן בתירא** מתיר ביין,
מפני שממעט את התיפלה. וכשם שאין מוציאין מארץ לחוצה
לארץ, כך אין מוציאין מארץ ישראל לסוריא. **ורבי מתיר (צא,א)**
מהיפרכיא להיפרכיא

תנו רבנן: אין משתכרים בארץ ישראל בדברים שיש בהן חיי נפש,
כגון יינות שמנים וסלתות. אמרו עליו על **ר' אלעזר בן עזריה**,
שהיה משתכר ביין ושמן - ביין - סבר לה כר' יהודה בן בתירא;
בשמן - באתריה דר' אלעזר בן עזריה שכיח מישחא

תנו רבנן: אין משתכרין פעמים בביצים. אמר **מרי בר מרי**: פליגי
בה **רב ושמואל** - חד אמר: על חד תרי, וחד אמר: תגר לתגרא
תנו רבנן: מתריעין על פרקמטיא, ואפילו בשבת. אמר **ר' יוחנן**:
כגון כלי פשתן בבבל, ויין ושמן בארץ ישראל. אמר **רב יוסף**:
והוא דזל וקם עשרה בשיתא

תנו רבנן: אין יוצאין מארץ לחוצה לארץ אלא אם כן עמדו
סאתים בסלע. אמר **ר' שמעון**: אימתי? בזמן שאינו מוצא ליקח -
אבל בזמן שמוצא ליקח, אפילו עמדה סאה בסלע, לא יצא. וכן
היה **ר' שמעון בן יוחאי** אומר: אלימלך מחלון וכליון גדולי הדור
היו, ופרנסי הדור היו - ומפני מה נענשו? מפני שיצאו מארץ
לחוצה לארץ, שנאמר: (רות א) "ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה
הזאת נעמי" - מאי "הזאת נעמי"? אמר **ר' יצחק**: אמרו: "חזיתם
נעמי שיצאת מארץ לחוצה לארץ, מה עלתה לה!"

ואמר ר' יצחק: אותו היום שבאת רות המואביה לארץ ישראל, מתה אשתו של בעז. והיינו דאמרי אינשי: "עד דלא שכיב שיכבא קיימא מנו בייתיה" אמר **רבה בר רב הונא** אמר **רב**: אבצן, זה בעז גמאי קמשמע לן? <כי אידך דרבה בר רב הונא, דאמר **רבה בר רב הונא** אמר **רב**: מאה ועשרים משתאות עשה בעז לבניו, שנאמר: (שופטים יב) "ויהי לו שלשים בנים ושלשים בנות שלח החוצה ושלשים בנות הביא לבניו מן החוץ וישפט את ישראל שבע שנים", ובכל אחת ואחת עשה שני משתאות, אחד בבית אביו ואחד בבית חמיו. ובכולן, לא זימן את מנוח.²² אמר: "כודנא עקרה! במאי פרעא לי?!" תאנא: וכולן מתו בחייו. והיינו דאמרי אינשי: "בחיך דילדת שיתין, שיתין למה לך?! איכפל ואוליד חד דמשיתין זריז!"

סימן: מלך אברהם עשר שנים שנפטר נתנשא לבדו

אמר **רב חנן בר רבא** אמר **רב**: אלימלך, ושלמון, ופלוני אלמוני, ואבי נעמי, כולן בני נחשון בן עמינדב הן גמאי קמשמע לן? <שאפילו מי שיש לו זכות אבות, אינה עומדת לו בשעה שיוצא מארץ לחוצה לארץ

ואמר **רב חנן בר רבא** אמר **רב**: אמיה דאברהם אמתלאי בת כרנבו; אמיה דהמן אמתלאי בת עורבתי. וסימניך: טמא, טמא – טהור, טהור. אמיה דדוד, נצבת בת עדאל שמה; אמיה דשמשון צלפונית, ואחתיה נשיין גלמאי נפקא מינה? <לתשובת המינים! ואמר **רב חנן בר רבא** אמר **רב**: עשר שנים נחבש אברהם אבינו, שלש בכותא, ושבע בקרדו. **ורב דימי מנהרדעא** מתני איפכא. אמר **רב חסדא**: עיברא! זעירא דכותא, זהו אור כשדים

22 נל"ד, שהיה ראוי להזמינו משום שאשתו היתה קרובה לו, שהיא צלפוני המוזכר בד"ה א:ג

ואמר **רב חנן בר רבא** אמר **רב**: אותו היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם, עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה, ואמרו: "אוי לו לעולם שאבד (**צא,ב**) מנהיגו! ואוי לה לספינה שאבד קברינטא!"

(דברי הימים א כט) "והמתנשא לכל לראש" - אמר **רב חנן בר רבא** אמר **רב**: אפילו ריש גרותא, משמיא מוקמי ליה

אמר **רב חייא בר אבין** אמר **ר יהושע בן קרחה**: חס ושלוס! שאפילו מצאו סובין, לא יצאו! ואלא מפני מה נענשו? שהיה להן לבקש רחמים על דורם, ולא בקשו! שנאמר: (ישעיהו נז) "בזעקך יצילוך קבוציך"

אמר **רבה בר בר חנה** אמר **רבי יוחנן**: לא שנו אלא מעות בזול ופירות ביוקר, אבל מעות ביוקר, אפילו עמדו ארבע סאין בסלע, יוצאין

סימן: סלע פועל חרובא טליא אמרין

דאמר **ר' יוחנן**: נהירנא כד הוו קיימין ארבע סאין בסלע, והוו נפישו נפיחי כפן בטבריא, מדלית איסר!

ואמר **רבי יוחנן**: נהירנא כד לא הוו מיתגרין פועליא למדנח קרתא, מריח פיתא מייתין

ואמר **רבי יוחנן**: נהירנא כד הוו בצע ינוקא חרובא, והוו נגיד חוטא דדובשא על תרין דרעוהי

ואמר **ר' אלעזר**: נהירנא כד הוו נטיל עורבא בשרא, ונגיד חוטא דמשחא מריש שורא ועד לארעא

ואמר **רבי יוחנן**: נהירנא כד הוו מטיילין טליא וטלייתא בשוקא, כבר שית עשרה וכבר שב עשרה, ולא הוו חטאן

ואמר **ר' יוחנן**: נהירנא כד הוו אמרין בי מדרשא: "דמודי להון, נפיל בידיהון; דמתרחיץ עליהון, דיליה דילהון"

מחברת בבא בתרא - ה

כתיב: (רות א) "מחלון וכליון", וכתיב: (דברי הימים א ד) "יואש ושרף" - **רב ושמואל** - חד אמר: "מחלון וכליון" שמן, ולמה נקרא שמן "יואש ושרף"? "יואש" - שנתיאשו מן הגאולה; "שרף" - שנתחייבו שריפה למקום. וחד אמר: "יואש ושרף" שמן, ולמה נקרא שמן "מחלון וכליון"? "מחלון" - שעשו גופן חולין; ו"כליון" - שנתחייבו כליה למקום

תניא כמאן דאמר "מחלון וכליון" שמן, דתניא: מאי דכתיב: (דברי הימים א ד) "ויוקים ואנשי כוזיבא ויואש ושרף אשר בעלו למואב וישבי לחם והדברים עתיקים"? - "ויוקים" - זה יהושע, שהקים שבועה לאנשי גבעון; "ואנשי כוזיבא" - אלו אנשי גבעון, שכזבו ביהושע; ו"יואש ושרף" - אלו מחלון וכליון. ולמה נקרא שמן "יואש ושרף"? - "יואש", שנתיאשו מן הגאולה; "שרף" - שנתחייבו שריפה למקום; "אשר בעלו למואב" - שנשאו נשים מואביות; "וישבי לחם" - זו רות המואביה, ששבה ונדבקה בבית לחם יהודה; "והדברים עתיקים" - דברים הללו, עתיק יומיא אמרן, דכתיב: (תהילים פט) "מצאתי דוד עבדי", וכתיב: (בראשית יט) "שתי בנותיך הנמצאות"

(דברי הימים א ד) "המה היוצרים ויושבי נטעים וגדרה עם המלך במלאכתו ישבו שם" - "המה היוצרים" - אלו בני יונדב בן רכב, שנצרו שבועת אביהם; "יושבי נטעים" - זה שלמה, שדומה לנטיעה במלכותו; "וגדרה" - זו סנהדרין, שגדרו פרצותיהן של ישראל; "עם המלך במלאכתו ישבו שם" - זו רות המואביה, שראתה במלכות שלמה בן בנו של בן בנה, שנאמר: (מלכים א ב) "וישם כסא לאם המלך", ואמר **ר אלעזר**: לאמה של מלכות

תנו רבנן: (ויקרא כה) "ואכלתם מן התבואה ישן" - בלא סלמנטון; מאי "בלא סלמנטון"? **ארב נחמן** אמר: בלא רצינתא <**ארב ששת** אמר: בלא שדיפא. תניא כותיה דרב ששת, תניא כותיה דרב נחמן - תניא כותיה דרב נחמן: "ואכלתם ישן" - יכול יהו ישראל

מחברת בבא בתרא - ה

מצפין לחדש, מפני ישן שכלה?! תלמוד לומר: (ויקרא כה) "עד בא תבואתה" - עד שתבא תבואה מאליה

תניא כותיה דרב ששת: "ואכלתם מן התבואה ישן" - יכול יהו ישראל מצפין לחדש מפני ישן שרע?! תלמוד לומר: "עד בא תבואתה" - עד שתבא תבואה מאליה

תנו רבנן: (ויקרא כו) "ואכלתם ישן נושן" - מלמד שכל המיושן מחבירו הוי יפה מחבירו. ואין לי אלא דברים שדרכן ליישן - דברים שאין דרכן ליישן, מנין? תלמוד לומר: "ישן נושן" - מכל מקום; "וישן מפני חדש תוציאו" - מלמד שהיו אוצרות מלאין ישן, וגרנות מלאין חדש, והיו ישראל אומרים: "היאך נוציא זה מפני זה?!"

אמר **רב פפא**: כל מילי עתיקא מעליא, לבר מתמרי, ושיכרא, והרסנא